

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2016/801,

11. mai 2016,

kolmandate riikide kodanike teadustegevuse, õpingute, praktika, vabatahtliku teenistuse, õpilasvahetuseprogrammides või haridusprojektides osalemise ja *au pair*ina töötamise eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta

(uuesti sõnastatud)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 79 lõike 2 punkte a ja b,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ⁽²⁾,toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu direktiivides 2004/114/EÜ ⁽⁴⁾ ja 2005/71/EÜ ⁽⁵⁾ tuleb teha mitmeid muudatusi. Selguse huvides tuleks kõnealused direktiivid uuesti sõnastada.
- (2) Käesolev direktiiv peaks vastama direktiivide 2004/114/EÜ ja 2005/71/EÜ kohaldamise aruannetes kindlaks tehtud vajadusele kõrvaldada leitud puudujäägid, tagada suurem läbipaistvus ja õiguskindlus ning pakkuda ühtset õiguslikku raamistikku liitu saabuvate kolmandate riikide kodanike eri kategooriate jaoks. Seega peaks direktiiv kõnealuste kodanike kategooriate suhtes kehtivaid sätteid lihtsustama ning koondama need ühte õigusakti. Käesoleva direktiiviga hõlmatud kodanike kategooriate mitmekesisusest olenemata on neil siiski teatavad ühisomadused, tänu millele on neid võimalik käsitleda liidu tasandil ühtses õiguslikus raamistikus.
- (3) Käesolev direktiiv peaks aitama kaasa Stockholmi programmi eesmärgile lähendada liikmesriikide õigusakte kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja seal elamise kohta. Sisseränne väljastpoolt liitu on üks võimalus suurendada kõrge kvalifikatsiooniga inimeste hulka ning järjest enam vajatakse just üliõpilasi ja teadlasi. Neil on kaalukas roll liidu ühe põhivara, nimelt inimkapitali kujunemises ja aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu tagamises, aidates seeläbi kaasa strateegia „Euroopa 2020“ eesmärkide saavutamisele.
- (4) Direktiivide 2004/114/EÜ ja 2005/71/EÜ kohaldamise aruannetes tõsteti esile teatavaid puudusi, peamiselt seoses riiki lubamise tingimuste, õiguste, menetluslike tagatiste, üliõpilaste juurdepääsuga tööturule nende õpingute ajal ning ELi-sisest liikuvust käsitlevate sätetega. Samuti peeti vajalikuks paranduste tegemist seoses kolmandate riikide kodanike valikuliste kategooriatega. Hilisem laiem konsulteerimine on toonud ka ilmsiks vajaduse pakkuda paremaid tööleidmisvõimalusi teadlastele ja üliõpilastele ning paremat kaitset *au pair*idele, keda direktiivid 2004/114/EÜ ja 2005/71/EÜ ei hõlmanud.

⁽¹⁾ ELT C 341, 21.11.2013, lk 50.

⁽²⁾ ELT C 114, 15.4.2014, lk 42.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 25. veebruari 2014. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 10. märtsi 2016. aasta esimese lugemise seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

⁽⁴⁾ Nõukogu 13. detsembri 2004. aasta direktiiv 2004/114/EÜ kolmandate riikide kodanike riiki lubamise kohta õpingute, õpilasvahetuse, tasustamata praktika või vabatahtliku teenistuse eesmärgil (ELT L 375, 23.12.2004, lk 12).

⁽⁵⁾ Nõukogu 12. oktoobri 2005. aasta direktiiv 2005/71/EÜ kolmandate riikide kodanike teadusuuringute eesmärgil riiki lubamise rimenetluse kohta (ELT L 289, 3.11.2005, lk 15).

- (5) Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala järkjärguliseks loomiseks sätestab Euroopa Liidu toimimise leping (ELi toimimise leping) meetmed, mis tuleb võtta varjupaiga, sisserände ja kolmandate riikide kodanike õiguste kaitse valdkonnas.
- (6) Ka peaks käesoleva direktiivi eesmärk olema inimestevaheliste kontaktide ja liikuvuse toetamine liidu välispoliitika olulise osana, eelkõige suhetes Euroopa naabruspoliitikas osalevate riikide ja liidu strateegiliste partneritega. Ühtlasi peaks direktiiv võimaldama anda suurema panuse rännet ja liikuvust käsitlevasse üldisesse lähenemisviisi ja liikuvuspartnerlusse, mis moodustavad konkreetse raamistiku dialoogiks ja koostööks liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel, sealhulgas hõlbustades ja korraldades seaduslikku rännet.
- (7) „Ränne“ käesoleva direktiivi mõistes peaks edendama teadmiste ja oskuste tekkimist ja omandamist. See moodustab asjaomaste rändajate, nende päritoluriigi ja asjaomase liikmesriigi jaoks vastastikuse rikastumise keskkonna, tugevdades kultuurilisi sidemeid ja edendades kultuurilist mitmekesisust.
- (8) Käesolev direktiiv peaks edendama liidu atraktiivsust teaduse ja innovatsiooni keskusena, tugevdama tema positsiooni üleilmses konkurentsivõime pärast ning tagama seeläbi liidu üldise konkurentsivõime suurenemise ja majanduskasvu hoogustumise, luues töökohad, mis annavad SKP kasvuks suurema panuse. Liidu avamine kolmandate riikide kodanikele, kellel võidakse lubada riiki siseneda teadustegevuse eesmärgil, moodustab ka osa juhtalgatusest „Innovaatiline liit“. Avatud tööturu loomine nii liidu kui ka kolmandatest riikidest tulnud teadlaste jaoks on sätestatud ka Euroopa teadusruumi – teadlaste, teadmiste ja tehnoloogia ühtse vaba liikumise ruumi – peaesmärgina.
- (9) Asjakohane on hõlbustada teadustegevuse eesmärgil taotluse esitanud kolmandate riikide kodanike riiki lubamist riiki lubamise menetluse kaudu, mis ei sõltu teadlase õigussuhetest vastuvõtva teadusasutusega, ning loobudes tööloa nõudmisest lisaks riiki lubamisele. Nimetatud menetlus peaks põhineda liikmesriikide teadusasutuste ja sisserändeasutuste koostööl. Teadustegevuse eesmärgil taotluse esitanud kolmandate riikide kodanike liitu sisenemise hõlbustamiseks ja kiirendamiseks peaks see andma teadusasutustele tähtsa rolli riiki lubamise menetluses, kuid säilitama liikmesriikidele eesõigused sisserändepoliitika vallas. Teadusasutustel, kelle liikmesriigid peaksid saama eelnevalt heaks kiita, peaks olema õigus allkirjastada kolmanda riigi kodanikuga teadustegevuse eesmärgil võõrustamisleping või muu leping. Liikmesriigid peaksid väljastama võõrustamislepingu või muu lepingu alusel loa, kui sisenemis- ja elamistingimused on täidetud.
- (10) Kuna püüe saavutada eesmärki investeerida 3 % SKPst teadusesse on suures osas seotud erasektoriga, tuleks kõnealust sektorit vajaduse korral julgustada võtma järgnevatel aastatel tööle rohkem teadlasi.
- (11) Liidu atraktiivsemaks muutmiseks liidus teadustegevusega tegeleda soovivate kolmandate riikide kodanike jaoks tuleks nõukogu direktiivis 2003/86/EÜ⁽¹⁾ määratletud pereliikmed lubada nendega koos riiki ning võimaldada neil kasutada ELi-sisese liikuvuse võimalusi. Kõnealustel pereliikmetel peaks olema juurdepääs esimese liikmesriigi ning pikaajalise liikuvuse puhul teise liikmesriigi tööturule, välja arvatud erandjuhtudel, näiteks väga kõrge tööpuuduse korral – sel juhul peaks liikmesriikidel olema võimalik kontrollida, et töökohta ei olnud võimalik täita isikuga riigisisestelt tööturult kindla perioodi jooksul, mis ei ületa 12 kuud. Kohaldatavad peaksid olema kõik direktiivi 2003/86/EÜ sätted, sealhulgas loa tagasilükkamise või kehtetuks tunnistamise või pikendamise keeldumise tingimused, välja arvatud käesolevas direktiivis ette nähtud erandid. Seetõttu võidakse teadlase loa lõppedes teadlasega koos riiki lubatud pereliikmete elamisload tunnistada kehtetuks või nende pikendamisest keelduda juhul, kui pereliikmetel ei ole iseseisvat elamisloa.
- (12) Asjakohasel juhul tuleks liikmesriike julgustada käesoleva direktiivi rakendamisel kohtlema doktorante võrdselt teadlastega.
- (13) Käesoleva direktiivi rakendamine ei tohiks soodustada ajude äravoolu tärkava turumajandusega maadest või arengumaadest. Meetmed teadlaste taasintegreerimiseks nende päritoluriikidesse tuleks võtta koostöös päritoluriikidega, et kehtestada laiaulatuslik rändepoliitika.

(¹) Nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiiv 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta (ELT L 251, 3.10.2003, lk 12).

- (14) Selleks et kogu Euroopast saaks ülemaailmne õpingute ja praktika tippkeskus, tuleks täiustada ja lihtsustada neil eesmärkidel liitu tulla soovivate isikute suhtes kohaldatavaid riiki sisenemise ja seal elamise tingimusi. See on kooskõlas Euroopa kõrgharidussüsteemide ajakohastamise tegevuskava eesmärkidega, eelkõige Euroopa kõrghariduse rahvusvaheliseks muutmise kontekstis. Asjakohaste liikmesriikide õigusaktide lähendamine on osa sellest püüdlusest. Seoses sellega ja kooskõlas nõukogu järelustega kõrghariduse ajakohastamise kohta ⁽¹⁾ hõlmab mõiste „kõrgharidus“ kõiki kolmanda taseme haridusasutusi, mis võivad muu hulgas hõlmata ülikoole, rakendus-kõrgkoole, tehnikainstituute, *grandes écoles*'e, ärikoole, tehnikakoole, tehnikaülikoole, kolledžeid, kutsekoole, polütehnikume ja akadeemiaid.
- (15) Euroopa haridusministrite 19. juuni 1999. aasta Bologna ühisdeklaratsiooniga algatatud Bologna protsessi laiendamine ja süvendamine on andnud tulemuseks võrreldavamad, ühtsemad ja sidusamad kõrgharidussüsteemid nii osalevates riikides kui ka mujal. Seda tänu asjaolule, et liikmesriigid on toetanud üliõpilaste liikuvust ning kõrgkoolid on integreerinud liikuvuse oma õppekavasse. See peab kajastuma ka täiustatud sätetes üliõpilaste ELi-sisese liikuvuse kohta. Euroopa kõrghariduse atraktiivseks ja konkurentsivõimeliseks muutmine on üks Bologna deklaratsiooni eesmärke. Bologna protsess on viinud Euroopa kõrgharidusruumi loomiseni. Selle kergesti loetavate programmide ja kraadidega kolmeastmeline struktuur ning kvalifikatsiooniraamistiku kasutuselevõtmine on muutnud Euroopas õppimise kolmandate riikide kodanike jaoks atraktiivsemaks.
- (16) Käesoleva direktiiviga hõlmatud üliõpilaste ettevalmistuskursuste kestus ja muud tingimused tuleks kindlaks määrata liikmesriikidel kooskõlas nende õigusega.
- (17) Kolmanda riigi kodaniku vastuvõttu kõrgkooli võiks muude võimaluste hulgas tõendada ka kirja või tõendiga üliõpilaste nimekirja kandmise kohta.
- (18) Kolmandate riikide kodanikud, kes taotlevad riiki lubamist praktikantidena, peaksid esitama tõendi selle kohta, et nad on omandanud kahe aasta jooksul enne taotluse esitamist kolmandas riigis kõrghariduskraadi või omandavad seal kõrgharidust. Samuti peaksid nad esitama praktikalepingu, mis sisaldab järgmist teavet: praktikaprogrammi kirjeldus, hariduslik eesmärk või õppelemendid, praktika kestus ning praktikantide juhendamise tingimused, millest nähtub, et neid tõepoolest õpetatakse välja, mitte ei kasutata tavatöötajatena. Lisaks võidakse vastuvõtvatel üksuselt nõuda kinnitust selle kohta, et praktikaga ei asendata töökohta. Kui liikmesriigi õigus, kollektiivlepingud või praktikajuhendid juba sisaldavad eritingimusi, peaks liikmesriikidel olema võimalik nõuda praktikakohta taotlevatelt kolmandate riikide kodanikelt nimetatud eritingimuste täitmist.
- (19) Liitu tööle saabuvad ettevõtjasiseselt üleviidavad praktikandid ei kuulu käesoleva direktiivi kohaldamisalasse, kuna nende suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/66/EL ⁽²⁾.
- (20) Käesolev direktiiv peaks toetama Euroopa vabatahtliku teenistuse eesmärki arendada noorte seas ja neid ümbritsevas ühiskonnas solidaarsust, vastastikust mõistmist ja sallivust, aidates samal ajal suurendada sotsiaalset ühtekuuluvust ning edendades noorte kodanikuaktiivsust. Et tagada kogu liidus püsiv juurdepääs Euroopa vabatahtlikule teenistusele, peaksid liikmesriigid kohaldama käesoleva direktiivi sätteid kolmandate riikide kodanikele, kes taotlevad Euroopa vabatahtlikus teenistuses osalemist.
- (21) Liikmesriikidel peaks olema võimalik kohaldada käesolevat direktiivi kooliõpilaste, muude kui Euroopa vabatahtlikus teenistuses osalevate vabatahtlike ning *au pair*'ide suhtes, et hõlbustada nende riiki sisenemist ja seal elamist ning tagada nende õigused.
- (22) Kui liikmesriigid otsustavad kohaldada käesolevat direktiivi kooliõpilaste suhtes, julgustatakse neid tagama, et riiki lubamise menetlus, mida kohaldatakse õpilasvahetusprogrammi või haridusprojekti raames õpilastega kaasas olevate õpetajate suhtes, on sidus käesolevas direktiivis kooliõpilaste suhtes ette nähtud menetlusega.

⁽¹⁾ ELT C 372, 20.12.2011, lk 36.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/66/EL kolmandate riikide kodanike liikmesriiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta ettevõtjasisese üleviimise korral (ELT L 157, 27.5.2014, lk 1).

- (23) *Au pair'i* süsteem aitab edendada inimestevahelisi kontakte, andes kolmandate riikide kodanikele võimaluse parandada oma keeleoskust ja arendada teadmisi ning kultuurisidemeid liikmesriikidega. Samas on oht, et kolmandate riikide kodanikest *au pair'e* võidakse ära kasutada. Et tagada *au pair'ide* õiglane kohtlemine ja arvestada nende konkreetsetele vajadustega, peaks liikmesriikidel olema võimalik kohaldada käesoleva direktiivi sätteid *au pair'ide* riiki sisenemisele ja seal elamisele.
- (24) Kui kolmanda riigi kodanik on võimeline tõendama, et tal on kogu oma asjaomases liikmesriigis viibimise ajal olemas vahendid, mis tagatakse kas toetuse või stipendiumi, kehtiva töölepingu või siduva tööpakkumise või tema suhtes võetud finantsvastutusega õpilasvahetusprogrammi organisatsiooni, praktikante vastuvõtva üksuse, vabatahtliku teenistuse programmi organisatsiooni, vastuvõtva perekonna või *au pair'ide* vahendusorganisatsiooni poolt, peaksid liikmesriigid vahendite piisavuse hindamisel selliseid vahendeid arvesse võtma. Liikmesriigid peaksid saama kehtestada hinnangulise lähtesumma, mida nad peavad „piisavateks vahenditeks“ ja mis võib olla iga kolmandate riikide kodanike taotlejakategooria puhul erinev.
- (25) Liikmesriike julgustatakse lubama taotlejal esitada dokumente ja teavet liidu ametlikus keeles, mis ei ole asjaomase liikmesriigi ametlik keel või üks ametlikest keeltest, kusjuures lubatavad muud keeled määrab kindlaks asjaomane liikmesriik.
- (26) Liikmesriikidel peaks olema võimalik näha ette menetlus selliste avalik- ja eraõiguslike teadusasutuste või kõrgkoolide heakskiitmiseks, kes soovivad võõrustada vastavalt kolmanda riigi kodanikest teadlasi või üliõpilasi. Heakskiit tuleks anda vastavalt asjaomase liikmesriigi õiguses või haldustavades sätestatud menetlustele. Taotluse esitamine heakskiidetud teadusasutustesse või kõrgkoolidesse peaks olema lihtsam ning kiirendama kolmandate riikide kodanike teadustegevuse või õpingute eesmärgil liitu sisenemist.
- (27) Liikmesriikidel peaks olema võimalik näha ette menetlus kolmanda riigi kodanikest kooliõpilasi, praktikante või vabatahtlikke vastu võtta soovivate üksuste heakskiitmiseks. Liikmesriikidel peaks olema võimalik kohaldada nimetatud menetlust kas vastuvõtva üksuse mõne või iga kategooria suhtes. Heakskiit tuleks anda vastavalt asjaomase liikmesriigi õiguses või haldustavades sätestatud menetlustele. Taotluse esitamine heakskiidetud vastuvõtvale üksusele peaks kiirendama kolmandate riikide kodanike liitu sisenemist praktika, vabatahtliku teenistuse, õpilasvahetusprogrammides või haridusprojektides osalemise eesmärgil.
- (28) Vastuvõtivate üksuste heakskiitmise menetluse kehtestamise korral peaksid liikmesriigid saama otsustada lubada taotlejaid riiki kas üksnes heakskiidetud vastuvõtivate üksuste vahendusel või kehtestada heakskiitmise menetluse, kuid lubades taotlejaid riiki ka muude kui heakskiidetud vastuvõtivate üksuste vahendusel.
- (29) Käesolev direktiiv ei tohiks piirata liikmesriikide õigust anda välja muid, käesoleva direktiiviga reguleerimata lubasid õppe-, teadustegevuse- või praktika eesmärgil kolmandate riikide kodanikele, kes ei kuulu selle kohaldamisalasse.
- (30) Kui kõik riiki lubamise üld- ja eritingimused on täidetud, peaksid liikmesriigid kindlaksmääratud tähtaja jooksul andma välja loa. Kui liikmesriik annab elamisloa välja üksnes oma territooriumil ja kõik käesoleva direktiivi tingimused riiki lubamiseks on täidetud, peaks liikmesriik asjaomasele kolmanda riigi kodanikule andma vajaliku viisa ning tagama pädevate asutuste sellealase töhuga koostöö. Kui liikmesriik viisasis ei väljasta, tuleks asjaomasele kolmanda riigi kodanikule anda riiki sisenemist võimaldav samaväärne luba.
- (31) Loal tuleks märkida asjaomase kolmanda riigi kodaniku staatus. Liikmesriikidel peaks olema võimalik esitada lisateave paber kandjal või säilitada seda elektroonilisel kujul, kui see ei loo lisatingimusi.
- (32) Käesoleva direktiivi kohaste lubade erinev ajaline kestus peaks kajastama iga käesoleva direktiiviga hõlmatud kolmanda riigi kodaniku kategooria riigis viibimise laadi.

- (33) Liikmesriikidel peaks olema õigus määrata, et õpingute tõttu riigis viibimise kestus kokku ei tohi olla pikem kui õpingute maksimaalne pikkus, mis on sätestatud liikmesriigi õiguses. Seoses sellega võib õpingute maksimaalne pikkus sisaldada ka ühe või mitme õppeaasta kordamise eesmärgil pikendatud õppeaega, kui asjaomase liikmesriigi õiguses on selline võimalus ette nähtud.
- (34) Liikmesriikidel peaks olema võimalik võtta taotlejalt loataotluste ja teavituste läbivaatamise eest tasu. Tasu ei tohiks olla ebaproportsionaalne ega ülemäärane, et mitte takistada käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamist.
- (35) Käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvatele kolmandate riikide kodanikele antud õigused ei tohiks sõltuda sellest, millisel kujul on liikmesriik loa välja andnud.
- (36) Käesoleva direktiivi kohaldamisel peaks olema võimalik nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel riiki lubamisest keelduda. Eelkõige peaks olema võimalik riiki lubamisest keelduda, kui liikmesriik leiab üksikjuhtumipõhiselt asjaolusid hinnates ning proportsionaalsuse põhimõttest lähtuvalt, et asjaomane kolmanda riigi kodanik kujutab võimalikku ohtu avalikule korrale, avalikule julgeolekule või rahvatervisele.
- (37) Käesoleva direktiivi eesmärk ei ole reguleerida kolmandate riikide kodanike töötamise eesmärgil riiki lubamist ja seal elamist ega ühtlustada liikmesriikide õigust ja tavasid töötajate staatuse kohta. Siiski on võimalik, et mõnes liikmesriigis käsitatakse teatavaid käesoleva direktiiviga hõlmatud kolmandate riikide kodanike erikategooriatesse kuuluvaid isikuid liikmesriigi õiguse, kollektiivlepingute või tavade kohaselt töösuhtes olevana. Kui liikmesriik käsitab kolmanda riigi kodanikust teadlast, vabatahtlikku, praktikanti või *au pair*'i töösuhtes olevana, peaks kõnealusele liikmesriigile jääma õigus otsustada, kui palju lubatakse riigi territooriumile asjaomas(t)e kategooria (te) taotlejaid kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 79 lõikega 5.
- (38) Kui kolmanda riigi kodanikust teadlane, vabatahtlik, praktikant või *au pair* taotleb töösuhte alustamist liikmesriigis, peaks kõnealusel liikmesriigil olema võimalik kontrollida, et töökohta ei olnud võimalik täita isikuga riigisisiselt tööturult.
- (39) Üliõpilaste riiki lubamise arvu ei tuleks reguleerida, sest isegi kui neil on kooskõlas käesolevas direktiivis sätestatud tingimustega lubatud õpingute ajal töötada, on nende eesmärk liikmesriigi territooriumile sisenemise taotlemisel osaleda täiskoormusega õppes, mis võib sisaldada kohustuslikku praktikat.
- (40) Kui teadlane (välja arvatud teadlane, kes jätkab töösuhte samas vastuvõtvast üksuses), vabatahtlik, praktikant või *au pair* taotleb pärast seda, kui tal on lubatud siseneda asjaomase liikmesriigi territooriumile, sisenemisloa pikendamist või töösuhte jätkamist samas liikmesriigis, peaks kõnealusel liikmesriigil olema võimalik kontrollida, et töökohta ei olnud võimalik täita isikuga riigisisiselt tööturult.
- (41) Riiki lubamise taotluse põhjuseid käsitlevate kahtluste korral peaks liikmesriik saama teha kohaseid kontrolle või nõudma tõendeid, et hinnata iga üksikjuhtumi puhul taotleja kavandatava teadustegevuse, õpingu, praktika, vabatahtliku teenistuse, õpilasvahetusprogrammis või haridusprojektis osalemise või *au pair*'ina töötamise eesmärki ning võidelda käesolevas direktiivis sätestatud menetluse kuri- ja väärarvitamise vastu.
- (42) Kui esitatud teave on puudulik, peaksid liikmesriigid teatama taotlejale mõistliku aja jooksul, millist täiendavat teavet on vaja esitada, ning määravad selle esitamiseks mõistliku tähtaja. Kui täiendavat teavet ei ole nimetatud tähtaja jooksul esitatud, võib taotluse tagasi lükata.
- (43) Riigi ametiasutused peaksid teavitama taotlejat taotluse kohta tehtud otsusest. Nad peaksid seda tegema kirjalikult niipea kui võimalik ja hiljemalt käesolevas direktiivis sätestatud tähtaja jooksul.
- (44) Käesoleva direktiivi eesmärk on hõlbustada teadlaste ja üliõpilaste ELi-sisest liikuvust, muu hulgas tänu liikuvusega seotud halduskoormuse vähendamisele mitmes liikmesriigis. Sel eesmärgil nähakse käesolevas

direktiivis ette spetsiaalne ELi-sisese liikuvuse süsteem, mille kohaselt isik, kellel on esimese liikmesriigi poolt väljastatud teadustegevuse või õpingute luba, tohib siseneda ühte või mitmesse teise liikmesriiki, seal elada ning tegeleda seal teadustegevusega või õppida vastavalt käesoleva direktiivi liikuvust reguleerivatele sätetele.

- (45) Et teadlased saaksid teadustegevuse eesmärgil liikuda hõlpsasti ühest teadusasutusest teise, peaks neil olema lühiajalise liikuvuse puhul õigus viibida teises liikmesriigis kuni 180 päeva iga 360 päevase ajavahemiku jooksul liikmesriigi kohta. Teadlaste pikaajalise liikuvuse puhul peaks neil olema õigus viibida ühes või mitmes teises liikmesriigis rohkem kui 180 päeva liikmesriigi kohta. Teadlaste pereliikmetel tuleks lubada liikuvusvõimaluse kasutamist koos teadlasega. Nende suhtes kohaldatav liikuvust käsitlev menetlus tuleks ühtlustada menetlusega, mida kohaldatakse teadlase suhtes, kellega nad kaasas on.
- (46) Liidu või mitmepoolsete programmide või kahe või enama kõrgkooli vahel sõlmitud lepinguga hõlmatud üliõpilaste õpingute järjepidevuse tagamiseks tuleks käesoleva direktiiviga näha ette liikumisvõimalus ühte või mitmesse teise liikmesriiki, kusjuures selles viibimise aeg on kuni 360 päeva liikmesriigi kohta.
- (47) Kui teadlane või üliõpilane liigub teise liikmesriiki teavitamismenetluse alusel ning tal on vaja dokumenti, mis lihtsustab juurdepääsu teenustele ja õiguste kasutamisele, peaks teisel liikmesriigil olema võimalik väljastada dokument, milles kinnitatakse teadlase või üliõpilase õigust nimetatud liikmesriigi territooriumil viibida. Nimetatud dokument ei peaks kujutama endast lisatingimust käesolevas direktiivis ette nähtud õiguste kasutamiseks ning see peaks olema üksnes deklaratiivset laadi.
- (48) Kuigi käesolevas direktiivis ette nähtud spetsiaalse liikuvussüsteemi raames tuleks kehtestada sõltumatud eeskirjad, millega reguleeritakse teadustegevuse või õpingute eesmärgil muusse kui algse loa väljastanud liikmesriiki sisenemist ja seal elamist, peaks samal ajal jääma kehtima ka kõik muud asjaomastes Schengeni *acquis*' sätetes ette nähtud isikute piiriülest liikumist reguleerivad eeskirjad.
- (49) Kui loa on väljastanud liikmesriik, kes ei kohalda Schengeni *acquis*'d täielikult, ning teadlane, tema pereliikmed või üliõpilane ületab/ületavad ELi-sisese liikuvuse raames teise liikmesriiki sisenemiseks välispiiri Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/399 ⁽¹⁾ tähenduses, peaks liikmesriigil olema õigus nõuda tõendite esitamist selle kohta, et teadlane või üliõpilane siseneb tema territooriumile teadustegevuse või õpingute eesmärgil või et pereliikmed sisenevad tema territooriumile teadlasega liikuvuse raames kaasa tulemise eesmärgil. Lisaks peaksid välispiiri ületamisel määruse (EL) 2016/399 tähenduses Schengeni *acquis*'d täielikult kohaldavad liikmesriigid tegema päringu Schengeni infosüsteemis ning keelduma riiki lubamast isikuid või esitama vastuväiteid selliste isikute liikuvusele, kelle kohta on nimetatud süsteemi sisestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1987/2006 ⁽²⁾ kohane hoiatusteade riiki sisenemise või riigis viibimise keelamiseks.
- (50) Käesoleva direktiiviga tuleks lubada teisel liikmesriigil nõuda teadlase või üliõpilase lahkumist oma territooriumilt, kui esimese liikmesriigi välja antud loa alusel tema territooriumile sisenenud teadlane või üliõpilane ei täida enam liikuvuse suhtes kehtestatud tingimusi. Kui teadlasel või üliõpilasel on esimese liikmesriigi välja antud kehtiv luba, peaks teisel liikmesriigil olema õigus nõuda teadlaselt või üliõpilaselt esimesse liikmesriiki naasmist kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2008/115/EÜ ⁽³⁾. Kui teine liikmesriik lubab liikuvust esimese liikmesriigi välja antud loa alusel ning see luba tunnistatakse kehtetuks või selle kehtivusaeg lõppeb liikuvuse ajal, peaks teine liikmesriik saama otsustada vastavalt direktiivile 2008/115/EÜ, kas teadlane või üliõpilane kolmandasse riiki tagasi saata või nõuda esimeselt liikmesriigilt viivitamatult, et see lubaks teadlasel või üliõpilasel tema territooriumile tagasi pöörduda. Viimasel juhul peaks esimene liikmesriik väljastama teadlasele või üliõpilasele tema territooriumile tagasi pöördumist lubava dokumendi.
- (51) Liidu sisserändepoliitika ja -eeskirjad ühelt poolt ning teadlaste ja üliõpilaste liikuvust liidus soodustav poliitika ja programmid teiselt poolt peaksid üksteist rohkem täiendama. Teadlastele ja üliõpilastele väljastatavate lubade kehtivusaja määramisel peaksid liikmesriigid võtma arvesse teistesse liikmesriikidesse sisenemise kavatsust

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märts 2016. astaa määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad) (ELT L 77, 23.3.2016, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1987/2006, mis käsitleb teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) loomist, toimimist ja kasutamist (ELT L 381, 28.12.2006, lk 4).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT L 348, 24.12.2008, lk 98).

kooskõlas liikuvussätetega. Liikuvuse meetmeid sisaldavate liidu või mitmepoolsete programmidega või kahe või enama kõrgkooli vahel sõlmitud lepingutega hõlmatud teadlastel ja üliõpilastel peaks olema õigus saada vähemalt kaheaastane luba, tingimusel et nad täidavad asjaomase ajavahemiku puhul kehtivaid riiki lubamise tingimusi.

- (52) Selleks et võimaldada üliõpilastel katta osa oma õppekuludest ning saada võimaluse korral praktilisi kogemusi, tuleks neile anda juurdepääs tööturule liikmesriigis, kus õpingud toimuvad, lähtudes käesolevas direktiivis sätestatud tingimustest. Selleks tuleks üliõpilastel võimaldada töötada käesolevas direktiivis sätestatud minimaalne arv töötunde. Põhimõte, et üliõpilastele võimaldatakse juurdepääs tööturule, peaks olema üldine reegel. Siiski peaks liikmesriikidel olema erandolukordades võimalik võtta arvesse olukorda nende tööturul.
- (53) Osana püüdest tagada tulevikus kvalifitseeritud tööjõud, peaks liidus kõrgkooli lõpetanud üliõpilastel olema võimalik jääda käesolevas direktiivis sätestatud ajavahemikuks asjaomase liikmesriigi territooriumile, eesmärgiga leida töövõimalusi või asutada ettevõtte. Ka teadlastele tuleks pärast võrustuslepingus osutatud teadustegevuse lõpuleviimist anda sama võimalus. Sel eesmärgil elamisloa väljastamiseks võidakse üliõpilastelt ja teadlastelt nõuda tõendeid vastavalt käesoleva direktiivi nõuetele. Pärast seda, kui liikmesriigid on väljastanud neile elamisloa, ei käsitata neid enam teadlase ega üliõpilase käesoleva direktiivi tähenduses. Liikmesriikidel peaks olema võimalik kontrollida käesolevas direktiivis kehtestatud minimaalse ajavahemiku vältel, kas neil on reaalseid töö- või ettevõtte asutamise võimalusi. Nimetatud võimalus ei mõjuta liikmesriigi õiguses muudel eesmärkidel kehtestatud aruandluskohustusi. Töövõimaluste leidmise või ettevõtte asutamise eesmärgil välja antud luba ei kujuta automaatselt õigust pääseda tööturule või asutada ettevõtte. Liikmesriikidele peaks jääma õigus võtta arvesse oma tööturu olukorda, kui kolmanda riigi kodanik, kellele väljastati luba jääda nende territooriumile töö leidmise või ettevõtte asutamise eesmärgil, taotleb tööloba töökohale asumiseks.
- (54) Kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 79 tuleks tagada käesoleva direktiiviga hõlmatud kolmandate riikide kodanike õiglane kohtlemine. Teadlastel peaks olema õigus asjaomase liikmesriigi kodanikega võrdsele kohtlemisele, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/98/EL⁽¹⁾ artikli 12 lõigetes 1 ja 4, tingimusel et kõnealune liikmesriik võib võrdset kohtlemist piirata käesolevas direktiivis sätestatud erijuhtudel. Üliõpilaste suhtes tuleks jätkata direktiivi 2011/98/EL, sealhulgas selles ette nähtud piirangute kohaldamist. Direktiivi 2011/98/EL tuleks kohaldada praktikantide, vabatahtlike ja *au pair*'ide suhtes, keda käsitatakse asjaomases liikmesriigis töösuhtes olevana. Praktikantidel, vabatahtlikel ja *au pair*'idel, keda ei käsitata asjaomases liikmesriigis töösuhtes olevana, aga ka kooliõpilastel, peaks olema õigus asjaomase liikmesriigi kodanikega võrdsele kohtlemisele käesolevas direktiivis ette nähtud minimaalsete õiguste osas. See hõlmab juurdepääsu kaupadele ja teenustele, mis ei hõlma õppe- või kutseõppestipendiume või -laenusid.
- (55) Teadlaste ja üliõpilaste, aga ka praktikantide, vabatahtlike ja *au pair*'ide, keda käsitatakse asjaomases liikmesriigis töösuhtes olevana, võrdne kohtlemine hõlmab võrdset kohtlemist Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 883/2004⁽²⁾ artiklis 3 loetletud sotsiaalkindlustusliikide mõistes. Käesoleva direktiiviga ei ühtlusta liikmesriikide sotsiaalkindlustusalaseid õigusakte. Käesolevas direktiivis piirdatakse sotsiaalkindlustusvaldkonnas võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamisega selle kohaldamisalasse kuuluvate kolmandate riikide kodanike suhtes. Lisaks sellele ei loo käesolev direktiiv õigusi olukordades, mis jäävad liidu õiguse kohaldamisalast välja, näiteks seoses kolmandas riigis elavate pereliikmetega. See ei tohiks siiski mõjutada käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate kolmanda riigi kodanike kaudu õigusi omavate ülalpeetavate isikute õigust saada kolmandas riigis elades toitjakaotuspensioni, kui see on kohaldatav.
- (56) Paljudes liikmesriikides on perehüvitiste saamise õiguse eeltingimuseks teatav seos asjaomase liikmesriigiga, sest hüvitiste eesmärk on toetada positiivset demograafilist arengut, et tagada liikmesriigis tulevikus tööjõu olemasolu. Kuna teadlane ja temaga kaasasolevad pereliikmed viibivad liikmesriigis ajutiselt, ei tohiks käesolev direktiiv mõjutada kõnealuse liikmesriigi õigust piirata teatavatel tingimustel võrdset kohtlemist perehüvitiste valdkonnas.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/98/EL kolmandate riikide kodanikele liikmesriigis elamist ja töötamist võimaldava ühtse loa taotlemise ühtse menetluse ning liikmesriigis seaduslikult elavate kolmandatest riikidest pärit töötajate ühiste õiguste kohta (ELT L 343, 23.12.2011, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (ELT L 166, 30.4.2004, lk 1).

- (57) Liikmesriikide vahelise liikuvuse puhul kohaldub Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1231/2010 ⁽¹⁾. Käesoleva direktiiviga ei tohiks kolmandate riikide kodanikele, kellel on liikmesriikidevahelisi piiriüleseid huvisid, anda sotsiaalkindlustuse valdkonnas ulatuslikumaid õigusi kui need, mis on ette nähtud kehtiva liidu õigusega.
- (58) Käesolevat direktiivi tuleks kohaldada liidu õiguse ja kohaldatavate rahvusvaheliste aktide soodsamate sätete kohaldamist piiramata.
- (59) Liikmesriikide pädevad asutused peaksid andma käesolevas direktiivis ette nähtud elamisload välja ühtsel elamisloavormil, mis on ette nähtud nõukogu määruses (EÜ) nr 1030/2002 ⁽²⁾.
- (60) Iga liikmesriik peaks tagama, et avalikkusele on eelkõige interneti kaudu kättesaadav asjakohane ja korrapäraselt ajakohastatud teave käesoleva direktiivi kohaldamiseks heaks kiidetud vastuvõtivate üksuste kohta ning käesoleva direktiivi kohaldamiseks sätestatud kolmanda riigi kodanike sisenemist liikmesriigi territooriumile ja seal elamist käsitlevate tingimuste ja korra kohta.
- (61) Käesolevas direktiivis peetakse kinni põhiõigustest ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga tunnustatud põhimõtetest kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikliga 6.
- (62) Liikmesriigid peaksid kohaldama käesoleva direktiivi sätteid kedagi soo, rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu diskrimineerimata.
- (63) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta ⁽³⁾ kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja liikmesriigi ülevõtivate õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et nimetatud dokumentide edastamine on põhjendatud.
- (64) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt sätestada tingimused kolmandate riikide kodanike riiki sisenemiseks ja seal elamiseks teadustegevuse, õpingute, praktika ja Euroopa vabatahtliku teenistuse eesmärgil (kohustuslikud sätted), ning õpilasvahetuse, muu vabatahtliku teenistuse kui Euroopa vabatahtlik teenistus või *au pair*ina töötamise eesmärgil (valikulised sätted), ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetmeid ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealusel artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (65) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 ning artikli 4a lõike 1 kohaselt, ja ilma et see piiraks kõnealuse protokoll nr 4 kohaldamist, ei osale kõnealused liikmesriigid käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole nende suhtes siduv ega kohaldatav.
- (66) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (67) Kohustus võtta käesolev direktiiv liikmesriigi õigusesse üle peaks piirduma sätetega, mida on võrreldes direktiividega 2004/114/EÜ ja 2005/71/EÜ oluliselt muudetud. Muutmata sätete ülevõtmise kohustus tuleneb nimetatud direktiividest.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1231/2010, millega laiendatakse määrust (EÜ) nr 883/2004 ja määrust (EÜ) nr 987/2009 kolmandate riikide kodanikele, keda nimetatud määrused veel ei hõlma üksnes nende kodakondsuse tõttu (ELT L 344, 29.12.2010, lk 1).

⁽²⁾ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1030/2002, millega kehtestatakse ühtne elamisloavorm kolmandate riikide kodanike jaoks (EÜT L 157, 15.6.2002, lk 1).

⁽³⁾ ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

- (68) Käesolev direktiiv ei peaks mõjutama liikmesriikide kohustusi, mis on seotud I lisa B osas osutatud direktiivide liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtpäevade ja kohaldamise alguskuupäevadega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesolevas direktiivis sätestatakse:

- a) tingimused, mis käsitlevad kolmandate riikide kodanike, ja kui see on kohaldatav, nende pereliikmete liikmesriigi territooriumile sisenemist ja seal elamist kauem kui 90 päeva teadustegevuse, õpingute, praktika või Euroopa vabatahtlikus teenistuses vabatahtliku teenistuse, ning kui liikmesriigid nii otsustavad, õpilasvahetusprogrammides või haridusprojektides osalemise, muu vabatahtliku teenistuse kui Euroopa vabatahtlik teenistus või *au pair*ina töötamise eesmärgil, ning nende õigused;
- b) tingimused, mis käsitlevad punktis a osutatud teadlaste (ja kui see on kohaldatav, nende pereliikmete) ning üliõpilaste riiki sisenemist ja elamist muus liikmesriigis kui see liikmesriik, kes annab esimesena kolmanda riigi kodanikule loa käesoleva direktiivi alusel, ning nende õigused.

Artikkel 2

Kohaldamisala

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse kolmandate riikide kodanike suhtes, kes taotlevad liikmesriigi territooriumile lubamist või on liikmesriigi territooriumile lubatud teadustegevuse, õpingute, praktika või Euroopa vabatahtlikus teenistuses vabatahtliku teenistuse eesmärgil. Liikmesriigid võivad samuti otsustada kohaldada käesoleva direktiivi sätteid kolmandate riikide kodanike suhtes, kes taotlevad riiki lubamist õpilasvahetusprogrammis või haridusprojektis osalemise, muu vabatahtliku teenistuse kui Euroopa vabatahtlik teenistus või *au pair*ina töötamise eesmärgil.
2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata kolmandate riikide kodanike suhtes,
 - a) kes taotlevad liikmesriigis rahvusvahelist kaitset või on selle saanud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2011/95/EL⁽¹⁾ või kes on saanud ajutise kaitse vastavalt nõukogu direktiivile 2001/55/EÜ⁽²⁾;
 - b) kelle riigist väljasaatmine on peatatud faktidele või õigusele tuginedes;
 - c) kes on liidu piires vaba liikumise õigust kasutanud liidu kodanike pereliikmed;
 - d) kellel on liikmesriigis pikaajalise elaniku staatus vastavalt nõukogu direktiivile 2003/109/EÜ⁽³⁾;
 - e) kellel endal ja kelle pereliikmetel on kodakondsusest olenemata liidu ja selle liikmesriikide ning kolmandate riikide või liidu ja kolmandate riikide vahel sõlmitud lepingute alusel samasugune õigus vabale liikumisele nagu liidu kodanikel;
 - f) kes saavad liitu praktikandina ettevõtjasisese üleviimise raames vastavalt direktiivile 2014/66/EL;
 - g) kes lubatakse riiki kõrge kvalifikatsiooniga töötajatena vastavalt nõukogu direktiivile 2009/50/EÜ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule (ELT L 337, 20.12.2011, lk 9).

⁽²⁾ Nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiiv 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel (EÜT L 212, 7.8.2001, lk 12).

⁽³⁾ Nõukogu 25. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta (ELT L 16, 23.1.2004, lk 44).

⁽⁴⁾ Nõukogu 25. mai 2009. aasta direktiiv 2009/50/EÜ kolmandate riikide kodanike kõrget kvalifikatsiooni nõudva töö eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta (ELT L 155, 18.6.2009, lk 17).

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „kolmanda riigi kodanik“ – isik, kes ei ole liidu kodanik ELi toimimise lepingu artikli 20 lõike 1 tähenduses;
- 2) „teadlane“ – kolmanda riigi kodanik, kellel on doktorikraad või asjakohane kõrghariduskvalifikatsioon, mis võimaldab kõnealusel kolmanda riigi kodanikul astuda doktoriõppesse, ning kelle valib teadusasutus ja kes lubatakse liikmesriigi territooriumile teadustegevuse eesmärgil, mille jaoks sellist kvalifikatsiooni tavaliselt nõutakse;
- 3) „üliõpilane“ – kolmanda riigi kodanik, kes on vastu võetud kõrgkooli ja lubatud liikmesriigi territooriumile, kus ta põhitegevuseks on täiskoormusega õpe kõnealusel liikmesriigis tunnustatud kõrgharidusele vastava kvalifikatsiooni, sealhulgas diplomi, tunnistuse või doktorikraadi omandamiseks, mis võib hõlmata sellisele haridusele eelnevat ettevalmistuskursust kooskõlas liikmesriigi õigusega või kohustuslikku praktikat;
- 4) „kooliõpilane“ – kolmanda riigi kodanik, kes on liikmesriigi territooriumile lubatud osalemiseks tunnustatud riiklikus või piirkondlikus üldharidusprogrammis, mis vastab rahvusvahelise ühtse hariduse liigituse 2. või 3. tasemele, õpilasvahetuse programmi või haridusprojekti raames, mida korraldab haridusasutus vastavalt liikmesriigi õigusele või haldustavadele;
- 5) „praktikant“ – kolmanda riigi kodanik, kellel on kõrgharidus või kes omandab kolmandas riigis kõrgharidust ning kes on lubatud liikmesriigi territooriumile osalemiseks praktikaprogrammis teadmiste, praktika ja kogemuste omandamiseks erialases keskkonnas;
- 6) „vabatahtlik“ – kolmanda riigi kodanik, kes on lubatud liikmesriigi territooriumile vabatahtliku teenistuse programmis osalemiseks;
- 7) „vabatahtliku teenistuse programm“ – asjaomase liikmesriigi või liidu tunnustatud süsteemil põhinev solidaarsuse tegevusprogramm, millega järgitakse üldisi huvisid, mis ei ole seotud rahalise kasu saamisega, mille puhul tegevusi ei tasustata, v.a kulude hüvitamine ja/või taskuraha andmine;
- 8) „*au pair*“ – kolmanda riigi kodanik, kellel lubatakse siseneda liikmesriigi territooriumile perekonnas ajutiselt elamiseks vastutasuna kergete majapidamistöde ja lastehoidmise eest, et ta saaks parandada keeleoskust ja teadmisi asjaomasest liikmesriigist;
- 9) „teadustegevus“ – süstemaatiline loominguine tegevus selleks, et suurendada teadmiste, sealhulgas inimest, kultuuri ja ühiskonda käsitlevate teadmiste hulka ning kasutada neid teadmisi uute rakenduste leidmiseks;
- 10) „teadusasutus“ – avalik-õiguslik või eraasutus, mis tegeleb teadustegevusega;
- 11) „haridusasutus“ – keskhariidust andev avalik- või eraõiguslik haridusasutus, mida asjaomane liikmesriik tunnustab või mille õppekavad on tunnustatud läbipaistvate kriteeriumide alusel vastavalt liikmesriigi õigusele või haldustavadele ning mis osaleb õpilasvahetusprogrammis või haridusprojekti käesolevas direktiivis sätestatud eesmärkidel;
- 12) „haridusprojekt“ – hariduslike tegevuste kogum, mille on välja töötanud liikmesriigi haridusasutus koostöös kolmanda riigi sarnaste asutustega eesmärgiga õppida tundma üksteise kultuuri ja omandada teadmisi;
- 13) „kõrgkool“ – liikmesriigi õiguse kohaselt tunnustatud või sellisena käsitatav kõrgkool, mis annab liikmesriigi õiguse ja tavade kohaselt tunnustatud kõrghariduskraadi või muu tunnustatud kolmanda taseme kvalifikatsiooni, ükskõik kuidas selliseid asutusi nimetatakse, või asutus, mis pakub liikmesriigi õiguse ja tavade kohaselt kutseharidust või -koolitust kolmandal tasemel;
- 14) „vastuvõttev üksus“ – teadusasutus, kõrgkool, haridusasutus, vabatahtliku teenistuse programmi eest vastutav organisatsioon või praktikante vastu võttev üksus, mille juurde kolmanda riigi kodanik määratakse käesoleva direktiivi kohaldamisel ning mis asub asjaomase liikmesriigi territooriumil vastavalt liikmesriigi õigusele ja olenemata selle õiguslikust vormist;
- 15) „vastuvõttev perekond“ – perekond, kes võtab *au pair*'i ajutiselt vastu ja laseb tal liikmesriigi territooriumil saada osa pere igapäevaelust kõnealusel perekonnas ja *au pair*'i vahel sõlmitud lepingu alusel;

- 16) „töötamine“ – liikmesriigi õigusega või kohaldatavate kollektiivlepingutega reguleeritud või kehtiva tava kohane mis tahes vormis tööd hõlmav tegevus tööandja tarbeks või tema juhtimisel või järelevalve all;
- 17) „tööandja“ – füüsiline või juriidiline isik, kelle tarbeks või kelle juhtimisel või järelevalve all tööd tehakse;
- 18) „esimene liikmesriik“ – liikmesriik, kes väljastab käesoleva direktiivi alusel kolmanda riigi kodanikule loa esimesena;
- 19) „teine liikmesriik“ – muu kui esimene liikmesriik;
- 20) „liikuvusmeetmeid sisaldavad liidu või mitmepoolsed programmid“ – liidu või liikmesriikide rahastatavad programmid, millega edendatakse kolmandate riikide kodanike liidu või vastavates programmides osalevate liikmesriikide suunalist liikuvust;
- 21) „luba“ – elamisluba, või kui see on liikmesriigi õiguses ette nähtud, pikaajaline viisa, mis on väljastatud käesoleva direktiivi kohaldamise eesmärgil;
- 22) „elamisluba“ – luba, mis on väljastatud vastavalt määruses (EÜ) nr 1030/2002 sätestatud vormile ning mis annab selle omanikule seadusliku õiguse liikmesriigi territooriumil viibimiseks;
- 23) „pikaajaline viisa“ – luba, mille liikmesriik on väljastanud Schengeni konventsiooni⁽¹⁾ artikli 18 kohaselt või mis on väljastatud kooskõlas nende liikmesriikide õigusega, kes ei kohalda Schengeni *acquis*'d täielikult;
- 24) „pereliikmed“ – kolmandate riikide kodanikud direktiivi 2003/86/EÜ artikli 4 lõike 1 tähenduses.

Artikkel 4

Soodsamad sätted

1. Käesolev direktiiv ei piira järgmiste õigusaktide soodsamate sätete kohaldamist:
 - a) kahe- või mitmepoolsed lepingud, mis on sõlmitud liidu või liidu ja selle liikmesriikide ning ühe või mitme kolmanda riigi vahel, või
 - b) kahe- või mitmepoolsed lepingud, mis on sõlmitud ühe või mitme liikmesriigi ning ühe või mitme kolmanda riigi vahel.
2. Käesolev direktiiv ei piira liikmesriikide õigust seoses artikli 10 lõike 2 punktiga a ja artiklitega 18, 22, 23, 24, 25, 26, 34 ja 35 võtta vastu või jätta kehtima sätteid, mis on soodsamad käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate kolmandate riikide kodanike suhtes.

II PEATÜKK

RIIKI LUBAMINE

Artikkel 5

Põhimõtted

1. Käesoleva direktiivi alusel kolmanda riigi kodaniku riiki lubamisel tuleb kontrollida dokumentaalseid tõendeid, mis kinnitavad, et kolmanda riigi kodanik vastab
 - a) artiklis 7 sätestatud üldtingimustele ja
 - b) artiklites 8, 11, 12, 13, 14 või 16 sätestatud asjakohastele eritingimustele.
2. Liikmesriigid võivad nõuda, et taotleja esitaks lõikes 1 osutatud dokumentaalsed tõendid asjaomase liikmesriigi ametlikus keeles või kõnealuse liikmesriigi poolt määratud mõnes muus liidu ametlikus keeles.

⁽¹⁾ Konventsioon, millega rakendatakse 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingut Beneluxi Majandusliidu riikide, Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsuse Vabariigi valitsuste vahel sõlmitud Schengeni lepingut kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta nende ühispiiridel (EÜT L 239, 22.9.2000, lk 19).

3. Kui kõik riiki lubamise üldtingimused ja asjakohased eritingimused on täidetud, on kolmanda riigi kodanikul õigus saada luba.

Kui liikmesriik väljastab elamislubasid üksnes oma territooriumil ning kui kõik käesolevas direktiivis sätestatud riiki lubamise tingimused on täidetud, väljastab asjaomane liikmesriik kolmanda riigi kodanikule nõutava viisa.

Artikkel 6

Riiki lubatavate kodanike arv

Käesolev direktiiv ei mõjuta ELi toimimise lepingu artikli 79 lõikest 5 tulenevat liikmesriigi õigust määrata kindlaks käesoleva direktiivi artikli 2 lõikes 1 osutatud riiki lubatavate kolmandate riikide kodanike (v.a üliõpilased) arv, kui asjaomane liikmesriik leiab, et nad teevad või hakkavad tegema tasustatud tööd. Selle põhjal võib liikmesriik jätta loa taotluse läbi vaatamata või selle tagasi lükata.

Artikkel 7

Üldtingimused

1. Käesoleva direktiivi alusel kolmanda riigi kodaniku riiki lubamisega seoses esitab taotleja
 - a) liikmesriigi õiguses ettenähtud kehtiva reisidokumendi ning, kui see on nõutav, viisataotluse või kehtiva viisa või, kui see on kohaldatav, kehtiva elamisloa või kehtiva pikaajalise viisa; liikmesriigid võivad nõuda, et reisidokument peab olema kehtiv vähemalt kavandatud riigis viibimise aja jooksul;
 - b) vanemate antud loa või samaväärse dokumendi kavandatud riigis viibimise kohta, kui kolmanda riigi kodanik on asjaomase liikmesriigi õiguse kohaselt alaealine;
 - c) tõendi, mille kohaselt kolmanda riigi kodanik omab või, kui nii on ette nähtud liikmesriigi õiguses, mille kohaselt ta on taotlenud ravikindlustust, mis katab kõiki selliseid riske, mille vastu asjaomase liikmesriigi kodanikud on tavaliselt kindlustatud; kindlustus peab kehtima kavandatud riigis viibimise aja jooksul;
 - d) liikmesriigi nõudmisel tõendi, mille kohaselt artiklis 36 sätestatud taotluse läbivaatamise tasu on makstud;
 - e) asjaomase liikmesriigi nõutavad tõendid, mille kohaselt kolmanda riigi kodanikul on kavandatud riigis viibimise ajal piisavad vahendid elamiskulude katmiseks ilma liikmesriigi sotsiaalabisüsteemi kasutamata, ja tagasisõidukulude katmiseks. Vahendite piisavust hinnatakse igal üksikjuhul eraldi ja võetakse arvesse vahendeid, mis tagatakse muu hulgas toetuse või stipendiumi, kehtiva töölepingu või siduva tööpakkumise või tema suhtes võetud finantsvastutusega õpilasvahetusprogrammi organisatsiooni, praktikante vastuvõtva üksuse, vabatahtliku teenistuse programmi organisatsiooni, vastuvõtva perekonna või *au pair*'ide vahendusorganisatsiooni poolt.
2. Liikmesriik võib nõuda, et taotleja esitaks kolmanda riigi kodaniku aadressi tema territooriumil.

Kui liikmesriigi õigus näeb ette, et taotluse esitamise ajal tuleb märkida aadress, aga kolmanda riigi kodanik veel ei tea tulevast aadressi, peab liikmesriik piisavaks ajutist aadressi. Sellisel juhul esitab kolmanda riigi kodanik oma alalise aadressi hiljemalt artikli 17 kohase loa väljastamise ajal.

3. Liikmesriigid võivad määrata lähtesumma, mida nad peavad piisavateks vahenditeks lõike 1 punkti e tähenduses. Vahendite piisavust hinnatakse igal üksikjuhul eraldi.

4. Taotlus esitatakse ja seda hinnatakse nii juhul, kui asjaomane kolmanda riigi kodanik elab väljaspool selle liikmesriigi territooriumi, kuhu kolmanda riigi kodanik soovib siseneda, kui ka juhul, kui kolmanda riigi kodanik juba elab kehtiva elamisloa või pikaajalise viisa omanikuna kõnealuse liikmesriigi territooriumil.

Kui asjaomasel kolmanda riigi kodanikul ei ole kehtivat elamisloa ega pikaajalist viisat, kuid ta viibib seaduslikult liikmesriigi territooriumil, võib liikmesriik erandina rahuldada esitatud taotluse kooskõlas liikmesriigi õigusega.

5. Liikmesriigid määravad kindlaks, kas taotluse esitab kolmanda riigi kodanik, vastuvõttev üksus või kumbki nimetatutest.
6. Kolmanda riigi kodanikku, keda peetakse ohuks avalikule korrale, avalikule julgeolekule või rahvatervisele, riiki ei lubata.

Artikkel 8

Teadlaste eritingimused

1. Lisaks artiklis 7 sätestatud üldtingimustele esitab taotleja seoses teadustegevuse eesmärgil kolmanda riigi kodaniku riiki lubamisega artikli 10 kohase võõrustamislepingu, või kui see on ette nähtud liikmesriigi õiguses, muu lepingu.
2. Liikmesriik võib kooskõlas siseriikliku õigusega nõuda, et teadusasutus võtaks kirjalikult kohustuse hüvitada teadlase riigis viibimise ja tagasipöördumisega seotud kulutused, mis on kaetud riiklikest vahenditest juhul, kui teadlane jääb seadusevastaselt asjaomase liikmesriigi territooriumile. Teadusasutuse rahaline vastutus lõppeb hiljemalt kuus kuud pärast võõrustamislepingu lõppemist.

Kui teadlase elamisõigust pikendatakse vastavalt artiklile 25, lõppeb käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud teadusasutuse vastutus hiljemalt tööotsinguks või ettevõtlusega tegelemiseks saadud elamisloa alguskuupäeval.

3. Liikmesriik, kes on kehtestanud teadusasutuste heakskiitmismenetluse vastavalt artiklile 9, vabastab taotlejad ühe või mitme käesoleva artikli lõikes 2 või artikli 7 lõike 1 punktides c, d või e ja artikli 7 lõikes 2 osutatud dokumendi või tõendi esitamisest, kui kolmanda riigi kodanikke võtavad vastu heakskiidetud teadusasutused.

Artikkel 9

Teadusasutuste heakskiitmine

1. Liikmesriigid võivad otsustada kehtestada heakskiitmismenetluse avalik-õiguslikele ja/või eraõiguslikele teadusasutustele, kes soovivad võtta vastu teadlasi käesolevas direktiivis sätestatud vastuvõtumenetluse kohaselt.
2. Teadusasutused kiidetakse heaks vastavalt asjaomase liikmesriigi õiguses või haldustavades sätestatud menetlustele. Teadusasutuste heakskiitmise taotlused esitatakse vastavalt nimetatud menetlustele ja need peavad põhinema kas nende põhikirjajärgsetel ülesannetel või eesmärkidel ning nendes tuleb tõendada, et kõnealused asutused tegelevad teadustegevusega.

Teadusasutusele antakse heakskiit vähemalt viieks aastaks. Erandjuhtudel võivad liikmesriigid anda heakskiidu lühemaks ajavahemikuks.

3. Lisaks teistele meetmetele võib liikmesriik heakskiidu pikendamisest keelduda või otsustada heakskiit lõpetada, kui
 - a) teadusasutus ei vasta enam käesoleva artikli lõikes 2, artikli 8 lõikes 2 või artikli 10 lõikes 7 sätestatule;
 - b) heakskiitmine saavutati pettusega või
 - c) teadusasutus on kolmanda riigi kodanikuga sõlminud võõrustamislepingu pettuse või hooletuse tõttu.

Kui heakskiidu pikendamise taotlust ei rahuldatud või kui heakskiit on lõpetatud, võib asjaomasel asutusel keelata uuesti heakskiitmise taotlemise kuni viieks aastaks alates heakskiidu pikendamata jätmise või heakskiidu lõpetamise otsuse avaldamise kuupäevast.

Artikkel 10

Võõrustamisleping

1. Teadusasutus, kes soovib kolmanda riigi kodanikku vastu võtta teadustegevuse eesmärgil, allkirjastab temaga võõrustamislepingu. Liikmesriigid võivad näha ette, et lõikes 2 ja kui see on kohaldatav, lõikes 3 osutatud elemente sisaldavat muud lepingut käsitatakse käesoleva direktiivi kohaldamisel võõrustamislepinguga samaväärsena.
2. Võõrustamisleping sisaldab järgmist:
 - a) teadustegevuse pealkiri või eesmärk või teadustegevuse valdkond;
 - b) kolmanda riigi teadlase kohustus püüda teadustegevus lõpule viia;
 - c) teadusasutuse kinnitus, et ta kohustub võtma vastu kolmanda riigi kodaniku teadustegevuse lõpule viimiseks;
 - d) teadustegevuse algus- ja lõppkuupäev või hinnanguline kestus;
 - e) teave kavandatud liikuvuse kohta ühes või mitmes teises liikmesriigis, kui liikuvus on esimeses liikmesriigis taotluse tegemise ajal teada.
3. Liikmesriigid võivad samuti nõuda, et võõrustamisleping sisaldaks järgmist:
 - a) teave teadusasutuse ja teadlase vahelise õigussuhte kohta;
 - b) teave teadlase töötingimuste kohta.
4. Teadusasutused võivad võõrustamislepingud allkirjastada üksnes juhul, kui nende asjakohased organid on teadustegevuse heaks kiitnud pärast järgmiste punktide läbivaatamist:
 - a) teadustegevuse eesmärk ja hinnanguline kestus ning selleks vajalike rahaliste vahendite olemasolu;
 - b) teadustegevuse eesmärkidest lähtudes kolmanda riigi kodanikust teadlase kvalifikatsioon, mida tõendab kvalifikatsioonitunnistuse tõestatud koopia.
5. Võõrustamisleping muutub automaatselt kehtetuks, kui kolmanda riigi kodanikku ei lubata riiki või kui õigussuhe teadlase ja teadusasutuse vahel lõpetatakse.
6. Teadusasutused teavitavad viivitamata asjaomase liikmesriigi pädevaid asutusi kõikidest asjaoludest, mis võivad võõrustamislepingu täitmist takistada.
7. Liikmesriigid võivad sätestada, et kaks kuud enne asjaomase võõrustamislepingu kehtivuse lõppu esitab teadusasutus selleks määratud pädevatele asutustele kinnituse teadustegevuse toimumise kohta.
8. Liikmesriigid võivad oma siseriiklikus õiguses sätestada heakskiidu lõpetamise või heakskiidu pikendamisest keeldumise tagajärjed kehtivatele võõrustamislepingutele, mis on sõlmitud kooskõlas käesoleva artikliga, ning samuti tagajärjed asjaomaste teadlaste lubadele.

Artikkel 11

Üliõpilaste eritingimused

1. Lisaks artiklis 7 sätestatud üldtingimustele ja seoses kolmanda riigi kodaniku õpingute eesmärgil riiki lubamisega esitab taotleja
 - a) tõendi, mille kohaselt kolmanda riigi kodanik on vastu võetud kõrgkooli õpingutes osalemiseks;
 - b) liikmesriigi nõudmisel tõendi, mille kohaselt kõrgkooli nõutavad tasud on makstud;
 - c) liikmesriigi nõudmisel tõendi õppekeele piisava oskuse kohta;
 - d) esitab liikmesriigi nõudmisel tõendi, mille kohaselt kolmanda riigi kodanikul on piisavalt vahendeid õppekulude katmiseks.
2. Kolmandate riikide kodanikud, kellel on seoses nende kõrgkooli üliõpilaste nimekirja kandmisega automaatselt õigus ravikindlustusele, mis katab kõiki riske, mis asjaomase liikmesriigi kodanike puhul tavaliselt on kaetud, loetakse artikli 7 lõike 1 punkti c tingimustele vastavaks.

3. Liikmesriik, kes on kehtestanud kõrgkoolide heakskiitmise menetluse vastavalt artiklile 15 vabastab taotlejad ühe või mitme käesoleva artikli lõike 1 punktides b, c või d, artikli 7 lõike 1 punktis d või artikli 7 lõikes 2 osutatud dokumendi või tõendi esitamisest, kui kolmanda riigi kodanikke võtavad vastu heakskiidetud kõrgkoolid.

Artikkel 12

Kooliõpilaste eritingimused

1. Lisaks artiklis 7 sätestatud üldtingimustele ja seoses kolmanda riigi kodaniku õpilasvahetusprogrammis või haridusprojektis osalemise eesmärgil riiki lubamisega esitab taotleja

- a) tõendi, mille kohaselt kolmanda riigi kodanik ei ületa asjaomase liikmesriigi kehtestatud vanuse ega klassi alam- ega ülempiiri;
- b) tõendi haridusasutusse vastuvõtmise kohta;
- c) tõendi tunnustatud riiklikus või piirkondlikus haridusprogrammis osalemise kohta õpilasvahetusprogrammi või haridusprojekti raames, mida juhib haridusasutus vastavalt liikmesriigi õigusele või haldustavadele;
- d) tõendi, mille kohaselt haridusasutus või kui see on ettenähtud liikmesriigi õiguses, kolmas isik võtab vastutuse kolmanda riigi kodaniku eest asjaomase liikmesriigi territooriumil viibimise ajal, eelkõige seoses õppekuludega;
- e) tõendi, mille kohaselt kolmanda riigi kodanik majutatakse kogu liikmesriigis viibimise aja jooksul kas perekonna juures, eriotstarbelises majutusasutuses haridusasutuse juures või kui see on ettenähtud liikmesriigi õiguses, mõnes muus asjaomase liikmesriigi sätestatud tingimustele vastavas majutusasutuses, mis valitakse vastavalt selle õpilasvahetusprogrammi või haridusprojekti reeglitele, milles kolmanda riigi kodanik osaleb.

2. Liikmesriigid võivad otsustada õpilasvahetusprogrammis või haridusprojektis osalemiseks riiki lubada ainult selliste kolmandate riikide kodanikke, kes pakuvad sama võimalust nende kodanikele.

Artikkel 13

Praktikantide eritingimused

1. Lisaks artiklis 7 sätestatud üldtingimustele ja seoses kolmanda riigi kodaniku praktika eesmärgil riiki lubamisega esitab taotleja

- a) vastuvõtva üksusega sõlmitud praktikalepingu, mille eesmärk on teoreetiline ja praktiline koolitus. Liikmesriigid võivad nõuda, et sellise praktikalepingu oleks heaks kiitnud pädev asutus ja et lepingu tingimused vastaksid asjaomase liikmesriigi õiguses, kollektiivlepingutes või haldustavades sisalduvatele tingimustele. Praktikaleping sisaldab järgmist:
 - i) praktikaprogrammi kirjeldus, sh hariduslik eesmärk või õppe elemendid;
 - ii) praktika kestus;
 - iii) praktika koht ja juhendamise tingimused;
 - iv) praktikatundide arv ja
 - v) õiguslik suhe praktikandi ja vastuvõtva üksuse vahel;
- b) tõendi, mille kohaselt kolmanda riigi kodanik on omandanud kõrghariduse kahe aasta jooksul enne taotlemist või et ta omandab kõrghariduse;
- c) liikmesriigi nõudmisel tõendi, mille kohaselt riigis viibimise ajal on kolmanda riigi kodanikul piisavad vahendid praktikakulude katmiseks;
- d) liikmesriigi nõudmisel tõendi, mille kohaselt kolmanda riigi kodanik on osalenud või osaleb keelekoolitusel, et omandada praktika sooritamiseks vajalikud teadmised;
- e) liikmesriigi nõudmisel tõendi, mille kohaselt vastuvõttev üksus võtab vastutuse kolmanda riigi kodaniku eest kogu tema asjaomase liikmesriigi territooriumil viibimise ajal, eelkõige seoses tema elamis- ja majutuskuludega;
- f) liikmesriigi nõudmisel tõendi selle kohta, et kui kolmanda riigi kodanik majutatakse riigis viibimise ajal vastuvõtva üksuse poolt, vastab majutus asjaomase liikmesriigi kehtestatud tingimustele.

2. Liikmesriigid võivad nõuda, et praktika toimuks samas valdkonnas ja samal kvalifikatsioonitasemel löike 1 punktis b osutatud kõrghariduse või õpingutega.
3. Liikmesriigid võivad nõuda vastuvõtva üksuse kinnitust selle kohta, et praktikaga ei asendata töökohta.
4. Liikmesriigid võivad vastavalt siseriiklikule õigusele nõuda vastuvõtvalt üksuselt kirjalikku kohustust, et juhul, kui praktikant jääb seadusevastaselt asjaomase liikmesriigi territooriumile, on vastuvõttev üksus kohustatud tagasi maksma riigis viibimise ja tagasipöördumisega seotud kulutused, mis kaeti riiklikest vahenditest. Vastuvõtva üksuse rahaline vastutus lõppeb hiljemalt kuus kuud pärast praktikalepingu lõppemist.

Artikkel 14

Vabatahtlike eritingimused

1. Lisaks artiklis 7 sätestatud üldtingimustele ja seoses kolmanda riigi kodaniku vabatahtlikus teenistuses osalemise eesmärgil riiki lubamiseга esitab taotleja
 - a) lepingu vastuvõtva asutusega või kui see on ettenähtud liikmesriigi õiguses, muu asutusega, kes on asjaomases liikmesriigis vastutav vabatahtliku teenistuse programmi eest, milles kolmanda riigi kodanik osaleb. Leping sisaldab järgmist:
 - i) vabatahtliku teenistuse programmi kirjeldus;
 - ii) vabatahtliku teenistuse kestus;
 - iii) vabatahtliku teenistuse koht ja juhendamise tingimused;
 - iv) vabatahtliku töö tundide arv;
 - v) olemasolevad vahendid kolmanda riigi kodaniku elamis- ja majutuskulude katmiseks ja minimaalseks taskurahaks kogu riigis viibimise ajal ning,
 - vi) kui see on kohaldatav, kolmanda riigi kodanikule vabatahtliku teenistuse paremaks sooritamiseks antav koolitus;
 - b) liikmesriigi nõudmisel tõendi selle kohta, et kui kolmanda riigi kodanik majutatakse kogu riigis viibimise ajal vastuvõtva üksuse poolt, vastab majutus asjaomase liikmesriigi kehtestatud tingimustele;
 - c) tõendi, mille kohaselt vastuvõttev üksus, või kui see on ettenähtud asjaomase liikmesriigi õiguses, muu asutus, kes vastutab vabatahtliku teenistuse programmi eest, on sõlminud vastutuskindlustuse;
 - d) liikmesriigi nõudmisel tõendi, mille kohaselt kolmanda riigi kodanikule on algtasemel tutvustatud või tutvustatakse asjaomase liikmesriigi keelt, ajalugu, poliitilisi ja sotsiaalseid struktuure.
2. Liikmesriigid võivad kindlaks määrata vanuse alam- ja ülempiiri kolmandate riikide kodanikele, kes esitavad taotluse vabatahtliku teenistuse programmi raames vastuvõtmiseks, ilma et see piiraks Euroopa vabatahtliku teenistuse eeskirjade kohaldamist.
3. Euroopa vabatahtlikus teenistuses osalevad vabatahtlikud ei pea esitama löike 1 punktis c, ja kui see on kohaldatav, punktis d sätestatud tõendit.

Artikkel 15

Kõrgkoolide, haridusasutuste, vabatahtliku teenistuse programmi eest vastutavate organisatsioonide või praktikante vastuvõtivate üksuste heakskiitmine

1. Käesoleva direktiivi kohaldamisel võivad liikmesriigid otsustada kehtestada kõrgkoolide, haridusasutuste, vabatahtliku teenistuse programmi eest vastutavate organisatsioonide või praktikante vastuvõtivate üksuste heakskiitmismenetluse.
2. Heakskiit antakse vastavalt asjaomase liikmesriigi õiguses või haldustavades sätestatud menetlustele.

3. Kui liikmesriik otsustab kehtestada vastavalt lõigetele 1 ja 2 heakskiitmismenetluse, peab ta andma asjaomastele vastuvõtivatele üksustele selget ja läbipaistvat teavet, muuhulgas heakskiidu andmise tingimuste ja kriteeriumite, kehtivusaja, mittevastavuse tagajärgede, sh võimaliku heakskiidu lõpetamise ja selle pikendamisest keeldumise ning samuti kõigi rakendatavate karistuste kohta.

Artikkel 16

Au pair'ide eritingimused

1. Lisaks artiklis 7 sätestatud üldtingimustele ja seoses kolmanda riigi kodaniku *au pair'*ina töötamise eesmärgil riiki lubamisega kolmanda riigi kodanik
 - a) esitab kolmanda riigi kodaniku ja vastuvõtva perekonna vahelise lepingu, milles on kirjas kolmanda riigi kodaniku õigused ja kohustused *au pair'*ina, sealhulgas talle makstav taskuraha ja asjakohane korraldus, mis võimaldab tal käia kursustel, ning perekonnas töökohustuste täitmisele kuluv maksimaalne tundide arv;
 - b) on 18–30-aastane. Erandjuhtudel võib liikmesriik *au pair'*ina riiki lubada ka vanema kui 30-aastase kolmanda riigi kodaniku;
 - c) esitab tõendi, mille kohaselt vastuvõttev perekond või *au pair'*ide vahendusorganisatsioon võtab, kui see on ettenähtud liikmesriigi õiguses, vastutuse kolmanda riigi kodaniku eest kogu tema asjaomase liikmesriigi territooriumil viibimise ajal, eelkõige seoses elamiskulude ja majutusega ning õnnetusjuhtumite riskidega.
2. Liikmesriigid võivad nõuda, et kolmanda riigi kodanik, kes taotleb *au pair'*ina vastuvõtmist, esitaks tõendi, mille kohaselt
 - a) ta oskab algtasemel asjaomase liikmesriigi keelt või
 - b) tal on keskharidus, kutsequalifikatsioon, või kui see on kohaldatav, ta täidab reguleeritud kutsealal töötamiseks vajalikke tingimusi, nagu on sätestatud liikmesriigi õiguses.
3. Liikmesriigid võivad kindlaks määrata, et tööle asumine *au pair'*ina toimub üksnes *au pair'*ide vahendusorganisatsiooni kaudu liikmesriigi õiguses sätestatud tingimustel.
4. Liikmesriigid võivad nõuda, et vastuvõtva perekonna liikmed oleksid teisest rahvusest kui kolmanda riigi kodanik, kes taotleb *au pair'*ina töötamise eesmärgil riiki lubamist, ja et neil ei oleks asjaomase kolmanda riigi kodanikuga perekondlikke sidemeid.
5. *Au pair'* täidab oma töökohustusi maksimaalselt 25 tundi nädalas. *Au pair'*il peab olema nädalas vähemalt üks oma töökohustustest vaba päev.
6. Liikmesriigid võivad sätestada minimaalse taskurahasumma, mis *au pair'*ile makstakse.

III PEATÜKK

LOAD JA RIIGIS ELAMISE KESTUS

Artikkel 17

Load

1. Kui luba antakse elamisloa vormis, kasutavad liikmesriigid määruses (EÜ) nr 1030/2002 sätestatud loavormi ning lisavad elamisloale märke „teadlane“, „üliõpilane“, „kooliõpilane“, „praktikant“, „vabatahtlik“ või „*au pair'*“.
2. Kui luba antakse pikaajalise viisa vormis, märgivad liikmesriigid viisakleebise märkuste andmeväljale, et viisa omanik on vastavalt kas „teadlane“, „üliõpilane“, „kooliõpilane“, „praktikant“, „vabatahtlik“ või „*au pair'*“.

3. Kui teadlased ja üliõpilased sisenevad liitu konkreetse liidu või mitmepoolse programmi raames, mis sisaldab liikuvuse meetmeid, või kahe või enama heakskiidetud kõrgkooli vahelise lepingu raames, märgitakse loale viide konkreetsele programmile või lepingule.

4. Kui teadlasele antakse pikaajalise liikuvuse luba elamisloa vormis, kasutavad liikmesriigid määruses (EÜ) nr 1030/2002 sätestatud loavormi ning lisavad elamisloale märke „teadlaste liikuvus“. Kui teadlasele antakse pikaajalise liikuvuse luba pikaajalise viisa vormis, märgivad liikmesriigid viisakleebise märkuste andmeväljale „teadlaste liikuvus“.

Artikkel 18

Loa kehtivusaeg

1. Teadlase loa kehtivusaeg on vähemalt üks aasta või võrdne võõrustamislepingu kestusega, kui see on lühem. Luba pikendatakse, kui artikkel 21 ei kohaldu.

Liikuvuse meetmeid sisaldavates liidu või mitmepoolsetes programmides osaleva teadlase loa kehtivusaeg on vähemalt kaks aastat või võrdne võõrustamislepingu kestusega, kui see on lühem. Kui artiklis 7 sätestatud üldtingimused ei ole kahe aasta või võõrustamislepingu kogu kestuse ajal täidetud, kohaldatakse käesoleva lõike esimest lõiku. Liikmesriikidele jääb õigus kontrollida, et artiklis 21 sätestatud loa kehtetuks tunnistamise alused ei kohaldu.

2. Üliõpilase loa kehtivusaeg on vähemalt üks aasta või võrdne õpingute ajaga, kui see on lühem. Luba pikendatakse, kui artikkel 21 ei kohaldu.

Loa kehtivusaeg üliõpilastele, kelle suhtes kehtivad liikuvuse meetmeid sisaldavad liidu või mitmepoolsed programmid või kahe või enama kõrgkooli vaheline leping, on vähemalt kaks aastat või võrdne õpingute ajaga, kui see on lühem. Kui artiklis 7 sätestatud üldtingimused ei ole kahe aasta või õpingute ajal täidetud, kohaldatakse käesoleva lõike esimest lõiku. Liikmesriikidele jääb õigus kontrollida, et artiklis 21 sätestatud loa kehtetuks tunnistamise alused ei kohaldu.

3. Liikmesriigid võivad kindlaks määrata, et õpingute tõttu riigis elamise aeg kokku ei tohi olla pikem kui liikmesriigi õiguses sätestatud õpingute maksimaalne pikkus.

4. Kooliõpilase loa kehtivusaeg on maksimaalselt üks aasta või võrdne õpilasvahetusprogrammi või haridusprojekti kestusega, kui see on lühem. Liikmesriigid võivad otsustada luba ühekordselt pikendada ajavahemikuks, mis on vajalik õpilasvahetusprogrammi või haridusprojekti lõpuleviimiseks juhul, kui artikkel 21 ei kohaldu.

5. *Au pair'i* loa kehtivusaeg on maksimaalselt üks aasta või võrdne *au pair'i* ja vastuvõtva perekonna vahelise lepingu kestusega, kui see on lühem. Liikmesriigid võivad otsustada vastuvõtva perekonna taotluse korral luba ühekordselt pikendada maksimaalselt kuueks kuuks, kui artikkel 21 ei kohaldu.

6. Praktikandi loa kehtivusaeg on maksimaalselt kuus kuud või võrdne praktikalepingu kestusega, kui see on lühem. Kui lepingu kestus on pikem kui kuus kuud, võib luba kooskõlas liikmesriigi õigusega kehtida lepingu lõpuni.

Liikmesriigid võivad otsustada luba ühekordselt pikendada ajavahemikuks, mis on vajalik praktika lõpuleviimiseks juhul, kui artikkel 21 ei kohaldu.

7. Vabatahtlikuna tegutseva isiku loa kehtivusaeg on maksimaalselt üks aasta või võrdne artikli 14 lõike 1 punktis a osutatud lepingu kestusega, kui see on lühem. Kui lepingu kestus on pikem kui üks aasta, võib luba kooskõlas liikmesriigi õigusega kehtida lepingu lõpuni.

8. Liikmesriigid võivad kindlaks määrata, et kui asjaomase kolmanda riigi kodaniku reisidokumendi kehtivus on lühem kui üks aasta või kaks aastat vastavalt lõigetes 1 ja 2 osutatud juhtudel, ei kehti luba kauem kui reisidokument.

9. Kui liikmesriigid lubavad riiki siseneda ja seal elada esimesel aastal pikaajalise viisa alusel, tuleb esitada elamisloa taotlus enne pikaajalise viisa kehtivuse lõppu. Elamisluba väljastatakse, kui artikkel 21 ei kohaldu.

Artikkel 19

Lisateave

1. Liikmesriigid võivad esitada lisateavet paber kandjal või säilitada sellist teavet elektroonilisel kujul, nagu on osutatud määruse (EÜ) nr 1030/2002 artiklis 4 ja selle lisa punkti a alapunktis 16. Nimetatud teave võib hõlmata residentsust ja käesoleva direktiivi artiklis 24 sätestatud juhtudel üliõpilase majandustegevust ning sisaldada eelkõige nende liikmesriikide täielikku nimekirja, kuhu teadlane või üliõpilane kavatseb liikuvuse raames minna, või asjakohast teavet konkreetse liidu või mitmepoolse programmi kohta, mis sisaldab liikuvusmeetmeid, või kahe või enama kõrgkooli vahelist lepingut.

2. Liikmesriigid võivad samuti sätestada, et käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teave tuleb märkida pikaajalisele viisale, nagu on osutatud nõukogu määruse (EÜ) nr 1683/95⁽¹⁾ lisa punktis 12.

IV PEATÜKK

TAOTLUSTE TAGASILÜKKAMISE, LUBADE KEHTETUKS TUNNISTAMISE VÕI PIKENDAMATA JÄTMISE ALUSED

Artikkel 20

Taotluse tagasilükkamise alused

1. Liikmesriigid lükkavad taotluse tagasi, kui
 - a) artiklis 7 sätestatud üldtingimused või artiklites 8, 11, 12, 13, 14 või 16 sätestatud asjakohased eritingimused ei ole täidetud;
 - b) esitatud dokumendid on omandatud pettusega, need on võltsitud või neid on omavoliliselt muudetud;
 - c) asjaomane liikmesriik lubab isikuid riiki üksnes heakskiidetud vastuvõtva üksuse kaudu ja vastuvõtval üksusel heakskiit puudub.
2. Liikmesriigid võivad lükata taotluse tagasi, kui
 - a) vastuvõttev üksus, artikli 14 lõike 1 punktis a osutatud muu asutus, artikli 12 lõike 1 punktis d osutatud kolmas isik, vastuvõttev perekond või *au pair*ide vahendusorganisatsioon ei täida oma juriidilisi kohustusi seoses sotsiaal-kindlustuse, maksustamise, töötaja õiguste või töötingimustega;
 - b) (kui see on kohaldatav) vastuvõttev üksus või vastuvõttev perekond, kes kolmanda riigi kodaniku tööle võtab, ei täida asjaomase liikmesriigi õiguses, kollektiivlepingutes või tavades sisalduvaid tingimusi;
 - c) vastuvõtvat üksust, artikli 14 lõike 1 punktis a osutatud muud asutust, artikli 12 lõike 1 punktis d osutatud kolmandat isikut, vastuvõtvat perekonda või *au pair*ide vahendusorganisatsiooni on kooskõlas liikmesriigi õigusega karistatud deklareerimata töö või ebaseadusliku töölevõtmise eest;
 - d) vastuvõttev üksus on loodud peamiselt käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise hõlbustamiseks või tegutseb peamiselt sellega;
 - e) (kui see on kohaldatav) tööandja või vastuvõtva üksuse äritegevus lõpetatakse või on lõpetatud riiklike maksejõuetusalaste õigusaktide alusel või kui majandustegevust ei toimu;
 - f) liikmesriigil on tõendeid või tõsised ja objektiivsed alused arvata, et kolmanda riigi kodanik kavatseb elada riigis muul eesmärgil kui see, milleks ta riiki sisenemiseks luba taotleb.

⁽¹⁾ Nõukogu 29. mai 1995. aasta määrus (EÜ) nr 1683/95 ühtse viisavormi kohta (EÜT L 164, 14.7.1995, lk 1).

3. Kui kolmanda riigi kodanik taotleb luba riiki sisenemiseks, et astuda asjaomases liikmesriigis töösuhtesse, võib kõnealune liikmesriik kontrollida, kas kõnealust töökohta ei saa täita asjaomase liikmesriigi kodanike või teiste liidu kodanikega või kõnealuses liikmesriigis seaduslikult elavate kolmandate riikide kodanikega, ning sellisel juhul võib ta taotluse tagasi lükata. Käesoleva lõike kohaldamine ei piira liidu kodanike eelistamise põhimõtet, mida on kirjeldatud asjaomaste ühinemisaktide vastavates sätetes.

4. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, võetakse igas taotluse tagasilükkamise otsuses arvesse juhtumi konkreetseid asjaolusid ning austatakse proportsionaalsuse põhimõtet.

Artikkel 21

Loa kehtetuks tunnistamise või pikendamata jätmise alused

1. Liikmesriigid tunnistavad loa kehtetuks, või kui see on kohaldatav, keelduvad loa pikendamisest, kui
 - a) kolmanda riigi kodanik ei täida enam artiklis 7 sätestatud üldtingimusi (v.a. artikli 7 lõige 6) või artiklites 8, 11, 12, 13, 14, 16 sätestatud asjakohaseid eritingimusi või artiklis 18 sätestatud tingimusi;
 - b) luba või esitatud dokumendid on omandatud pettusega, on võltsitud või luba või esitatud dokumente on omavoliliselt muudetud;
 - c) asjaomane liikmesriik lubab riiki üksnes heakskiidetud vastuvõtva üksuse kaudu ja vastuvõtval üksusel heakskiit puudub;
 - d) kolmanda riigi kodanik elab riigis muul eesmärgil kui see, milleks talle elamisluba anti.
2. Liikmesriigid võivad tunnistada loa kehtetuks või loa pikendamisest keelduda, kui
 - a) vastuvõttev üksus, artikli 14 lõike 1 punktis a osutatud muu asutus, artikli 12 lõike 1 punktis d osutatud kolmas isik, vastuvõttev perekond või *au pair*'ide vahendusorganisatsioon ei täida oma juriidilisi kohustusi seoses sotsiaalkindlustuse, maksustamise, töötaja õiguste või töötajadokumentidega;
 - b) (kui see on kohaldatav) vastuvõttev üksus või vastuvõttev perekond, kes kolmanda riigi kodanikule tööd annab, ei täida asjaomase liikmesriigi õiguses, kollektiivlepingutes või tavades sisalduvaid tingimusi;
 - c) vastuvõtvat üksust, artikli 14 lõike 1 punktis a osutatud muud asutust, artikli 12 lõike 1 punktis d osutatud kolmandat isikut, vastuvõtvat perekonda või *au pair*'ide vahendusorganisatsiooni on kooskõlas liikmesriigi õigusega karistatud deklareerimata töö või ebaseadusliku töölevõtmise eest;
 - d) vastuvõttev üksus on loodud peamiselt käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise hõlbustamiseks või tegutseb peamiselt sellega;
 - e) (kui see on kohaldatav) tööandja või vastuvõtva üksuse äritegevus lõpetatakse või on lõpetatud riiklike maksejõuetusalaste õigusaktide alusel või kui majandustegevust ei toimu;
 - f) üliõpilaste puhul ei järgita artikli 24 alusel majandustegevusele kehtestatud ajalisi piiranguid või kui üliõpilane ei saavuta vastavalt liikmesriigi õigusele või haldustavadele oma õpingutes küllaldast edu.
3. Kui luba tunnistatakse kehtetuks põhjusel, et õpingutes ei ole tehtud piisavalt edusamme, nagu on osutatud lõike 2 punktis f, võib liikmesriik konsulteerida vastuvõtva üksusega.
4. Liikmesriigid võivad tunnistada loa kehtetuks või selle pikendamisest keelduda avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahvatervise kaalutlusel.

5. Kui kolmanda riigi kodanik taotleb liikmesriigis töösuhete alustamiseks või jätkamiseks loa pikendamist, välja arvatud teadlane, kes jätkab töösuhet samas vastuvõtvast üksuses, võib kõnealune liikmesriik kontrollida, kas kõnealust töökohta ei saa täita kõnealuse liikmesriigi kodanike või teiste liidu kodanikega või kõnealuses liikmesriigis seaduslikult elavate kolmandate riikide kodanikega, ning sellisel juhul võivad nad loa pikendamisest keelduda. Käesoleva lõike kohaldamine ei piira liidu kodanike eelistamise põhimõtet, mida on kirjeldatud asjaomaste ühinemisaktide vastavates sätetes.

6. Kui liikmesriigil on kavas üliõpilase luba kooskõlas lõike 2 punktidega a, c, d või e tunnistada kehtetuks või seda mitte pikendada, lubatakse üliõpilasel esitada taotlus vastuvõtuks mõnda muusse kõrgkooli samaväärse õppekava alusel, et võimaldada õpingud lõpetada. Üliõpilasel lubatakse viibida asjaomase liikmesriigi territooriumil, kuni pädevad asutused on taotluse suhtes otsuse teinud.

7. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, võetakse igas loa kehtetuks tunnistamise või selle pikendamisest keeldumise otsuses arvesse juhtumi konkreetseid asjaolusid ning austatakse proportsionaalsuse põhimõtet.

V PEATÜKK

ÕIGUSED

Artikkel 22

Võrdne kohtlemine

1. Teadlastel on õigus asjaomase liikmesriigi kodanikega võrdsele kohtlemisele, nagu on sätestatud direktiivi 2011/98/EL artikli 12 lõigetes 1 ja 4.

2. Liikmesriigid võivad piirata teadlaste võrdset kohtlemist

- a) direktiivi 2011/98/EL artikli 12 lõike 1 punkti c alusel, jättes välja õppe- ja toimetulekustipendiumid ning -laenuid või muud toetused ja laenuid;
- b) direktiivi 2011/98/EL artikli 12 lõike 1 punkti e alusel, mitte andes perehüvitisi teadlastele, kellel on luba elada asjaomase liikmesriigi territooriumil ajavahemikul, mis ei ületa kuut kuud;
- c) direktiivi 2011/98/EL artikli 12 lõike 1 punkti f alusel, piirates selle kohaldamist juhtudega, kus teadlase pereliikmete, kellele ta soodustusi taotleb, registreeritud või alaline elukoht on asjaomase liikmesriigi territooriumil;
- d) direktiivi 2011/98/EL artikli 12 lõike 1 punkti g alusel, piirates juurdepääsu eluasemele.

3. Praktikantidel, vabatahtlikel ja *au pair*idel, keda käsitatakse asjaomases liikmesriigis töösuhetes olevana, ning üliõpilastel on õigus asjaomase liikmesriigi kodanikega võrdsele kohtlemisele, nagu on sätestatud direktiivi 2011/98/EL artikli 12 lõigetes 1 ja 4, võttes arvesse kõnealuse artikli lõikes 2 sätestatud piiranguid.

4. Praktikantidel, vabatahtlikel ja *au pair*idel, keda ei käsitata asjaomases liikmesriigis töösuhetes olevana, ning kooliõpilastel on õigus võrdsele kohtlemisele seoses juurdepääsuga kaupadele ja teenustele ning üldsusele kättesaadavate kaupade ja teenuste pakkumisele vastavalt liikmesriigi õigusele, ning kui see on kohaldatav, ka seoses diplomite, tunnistuste ja muude kutsekvalifikatsiooni tõendavate dokumentide tunnustamisega asjaomaste riiklike menetluste kohaselt.

Liikmesriigid võivad otsustada mitte võimaldada neile võrdset kohtlemist seoses liikmesriigi õiguse kohaselt elamispinna ja/või riiklike tööhõiveametite pakutavate teenuste saamise menetlustega.

Artikkel 23

Teadlaste õpetamistegevus

Lisaks teadustegevusele võivad teadlased õpetada kooskõlas liikmesriigi õigusega. Liikmesriigid võivad kehtestada õpetamisele ettenähtud tundide või päevade maksimaalse arvu.

Artikkel 24

Üliõpilaste majandustegevus

1. Üliõpilastel on õigus töötada ja nad võivad tegeleda majandustegevusega füüsilisest isikust ettevõtjana väljaspool õppeaega ja vastavalt asjaomases liikmesriigis vastava tegevuse suhtes kohaldatavatele normidele ja tingimustele, võttes arvesse lõikes 3 ettenähtud piiranguid.
2. Vajaduse korral annavad liikmesriigid üliõpilastele ja/või tööandjatele kooskõlas liikmesriigi õigusega eelneva loa.
3. Iga liikmesriik määrab selliseks tegevuseks lubatud tundide arvu nädalas või päevade või kuude arvu aastas, mis ei tohi olla vähem kui 15 tundi nädalas või vastav arv päevi või kuid aastas. Arvesse võidakse võtta olukorda asjaomase liikmesriigi tööturul.

Artikkel 25

Teadlaste ja üliõpilaste riigis viibimine tööotsingute või ettevõtluse eesmärgil

1. Pärast teadustegevuse või õpingute lõppu on teadlastel ja üliõpilastel võimalus viibida artikli 17 kohaselt loa väljastanud liikmesriigi territooriumil käesoleva artikli lõikes 3 osutatud elamisloa alusel töö otsimise või ettevõtte asutamise eesmärgil vähemalt üheksa kuud.
2. Liikmesriigid võivad otsustada määrata kindlaks kvalifikatsiooni miinimumtaseme, mille üliõpilane peab olema omandanud, et tema suhtes kohaldataks käesolevat artiklit. See tase ei tohi olla kõrgem kui Euroopa kvalifikatsiooni-
raamistiku ⁽¹⁾ 7. tase.
3. Lõikes 1 osutatud riigis viibimise eesmärgil väljastavad liikmesriigid teadlase või üliõpilase taotluse korral kõnealusele kolmanda riigi kodanikule elamisloa kooskõlas määrusega (EÜ) nr 1030/2002, kui käesoleva direktiivi artikli 7 lõike 1 punktides a, c, d ja e ning artikli 7 lõikes 6 sätestatud tingimused, ja kui see on kohaldatav, käesoleva direktiivi artikli 7 lõikes 2 sätestatud tingimused on endiselt täidetud. Teadlaste puhul nõuavad liikmesriigid teadusasutuselt kinnitust teadustegevuse lõpuleviimise kohta, või üliõpilaste puhul tõendit kõrgharidust tõendava diplomi, tunnistuse või muu kvalifikatsiooni tõendava dokumendi saamise kohta. Kui see on kohaldatav ning kui artikli 26 sätted on endiselt täidetud, pikendatakse vastavalt kõnealuses artiklis ettenähtud elamisluba.
4. Liikmesriigid võivad käesoleva artikli kohase taotluse tagasi lükata, kui
 - a) lõikes 3 sätestatud tingimused, ning kui need on kohaldatavad, lõigetes 2 ja 5 sätestatud tingimused, ei ole täidetud;
 - b) esitatud dokumendid on omandatud pettusega, on võltsitud või neid on omavoliliselt muudetud.
5. Liikmesriigid võivad nõuda, et teadlase või üliõpilase, ja kui see on kohaldatav, teadlase pereliikmete käesoleva artikli kohased taotlused esitataks vähemalt 30 päeva enne artikli 17 või 26 alusel välja antud loa kehtivuse lõppu.
6. Kui tõendit kõrgharidust tõendava diplomi, tunnistuse või muu kvalifikatsiooni tõendava dokumendi saamise kohta või teadusasutuse kinnitust teadustegevuse lõpuleviimise kohta ei esitata enne artikli 17 alusel välja antud loa kehtivuse lõppu ja kõik muud tingimused on täidetud, lubavad liikmesriigid kolmanda riigi kodanikul viibida oma territooriumil kõnealuste tõendite esitamiseks mõistliku aja jooksul kooskõlas liikmesriigi õigusega.
7. Vähemalt kolm kuud pärast käesoleva artikli kohase elamisloa väljastamist asjaomase liikmesriigi poolt võib viimane nõuda, et kolmandate riikide kodanikud tõestaksid, et neil on reaalne võimalus saada tööd või alustada ettevõtlust.

Liikmesriigid võivad nõuda, et töö, mida kolmanda riigi kodanik otsib, või ettevõtlus, mille alustamist ta kavandab, vastaksid lõpuleviidud teadustegevuse või lõpetatud õpingute tasemele.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta soovitus Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku loomise kohta elukestva õppe valdkonnas (ELT C 111, 6.5.2008, lk 1).

8. Kui lõigetes 3 või 7 sätestatud tingimused ei ole enam täidetud, võivad liikmesriigid kolmanda riigi kodaniku, ning kui see on kohaldatav, tema pereliikmete elamisloa kooskõlas liikmesriigi õigusega kehtetuks tunnistada.
9. Teised liikmesriigid võivad kohaldada käesolevat artiklit teadlaste (ning kui see on kohaldatav, nende pereliikmete) ja üliõpilaste suhtes, kes elavad või on elanud asjaomases teises liikmesriigis kooskõlas artikliga 28, 29, 30 või 31.

Artikkel 26

Teadlaste pereliikmed

1. Selleks et teadlase pereliikmed saaksid teadlasega esimeses liikmesriigis või pikaajalise liikuvuse korral teises liikmesriigis ühineda, kohaldavad liikmesriigid direktiivi 2003/86/EÜ sätteid käesolevas artiklis sätestatud eranditega.
2. Erandina direktiivi 2003/86/EÜ artikli 3 lõikest 1 ja artiklist 8 ei seata pereliikmetele elamisloa andmise eeltingimuseks nõuet, mille kohaselt teadlasel peab olema põhjust eeldada, et ta saab alalise elamise õiguse, ega nõuet, et ta peab olema riigis elanud teatava minimaalse aja.
3. Erandina direktiivi 2003/86/EÜ artikli 4 lõike 1 viimasest lõigust ja artikli 7 lõikest 2, võib seal osutatud integreatsioonitingimusi ja -meetmeid hakata kohaldama alles pärast seda, kui asjaomastele isikutele on antud elamisluba.
4. Erandina direktiivi 2003/86/EÜ artikli 5 lõike 4 esimesest lõigust väljastab liikmesriik perekonna taasühinemise tingimuste täitmisel pereliikmetele elamisloa 90 päeva jooksul alates täieliku taotluse esitamise kuupäevast. Asjaomase liikmesriigi pädev asutus menetleb pereliikmete taotlust samal ajal teadlase riiki lubamise või pikaajalise liikuvuse loa taotlusega, juhul kui pereliikmete elamislubade taotlus esitatakse samal ajal. Pereliikmetele väljastatakse elamisluba üksnes juhul, kui teadlasele on väljastatud luba kooskõlas artikliga 17.
5. Erandina direktiivi 2003/86/EÜ artikli 13 lõigetest 2 ja 3 lõpeb pereliikmete elamisloa kehtivus üldjuhul teadlase loa kehtivuse lõppemise kuupäeval. See hõlmab, kui see on kohaldatav, lube, mis on väljastatud teadlasele vastavalt artiklile 25 töötötsingute või ettevõtluse eesmärgil. Liikmesriigid võivad nõuda, et pereliikme reisidokument peab olema kehtiv vähemalt kavandatud riigis viibimise aja jooksul.
6. Erandina direktiivi 2003/86/EÜ artikli 14 lõike 2 teisest lausest ei kohalda esimene liikmesriik, või pikaajalise liikuvuse korral teine liikmesriik, pereliikmete tööturule juurdepääsu suhtes ajalisi piiranguid, välja arvatud erandjuhtudel, näiteks väga kõrge tööpuuduse korral.

VI PEATÜKK

LIIKMESRIIKIDEVAHELINE LIIKUVUS

Artikkel 27

ELi-sisene liikuvus

1. Kolmanda riigi kodanik, kellele esimene liikmesriik on väljastatud kehtiva loa õpinguteks liidu või mitmepoolse programmi raames, mis hõlmab liikuvusmeetmeid, või kahe või enama kõrgkooli vahelise lepingu raames või teadustegevuse eesmärgil, võib kõnealuse loa ja kehtiva reisidokumendi alusel siseneda ühte või mitmesse teise liikmesriiki ja seal viibida, et sooritada seal osa õpingutest või teadustegevusest artiklites 28, 29 ja 31 sätestatud tingimustel, võttes arvesse artiklit 32.
2. Lõikes 1 osutatud liikuvuse ajal võivad teadlased lisaks teadustegevusele õpetada ja üliõpilased lisaks õpingutele töötada ühes või mitmes teises liikmesriigis kooskõlas vastavalt artiklites 23 ja 24 sätestatud tingimustega.

3. Kui teadlane kolib kooskõlas artikliga 28 või 29 teise liikmesriiki, on pereliikmetel, kellel on artikli 26 kohaselt väljastatud elamisluba, lubatud teadlasega teadlase liikuvuse raames kaasa minna artiklis 30 sätestatud tingimustel.

Artikkel 28

Teadlaste lühiajaline liikuvus

1. Teadlastel, kellel on esimese liikmesriigi väljastatud kehtiv luba, lubatakse viibida ühes või mitmes teises liikmesriigis, et sooritada seal osa oma teadustegevusest mis tahes teadusasutuses, kuni 180 päeva iga 360-päevase ajavahemiku jooksul liikmesriigi kohta, tingimusel et käesolevas artiklis sätestatud tingimused on täidetud.

2. Teine liikmesriik võib nõuda, et teadlane või esimese liikmesriigi või teise liikmesriigi teadusasutus teavitaksid esimese ja teise liikmesriigi pädevaid asutusi teadlase kavatsusest sooritada osa teadustegevusest teise liikmesriigi teadusasutuses.

Sellistel juhtudel näeb teine liikmesriik ette, et teavitamine võib toimuda

- a) esimeses liikmesriigis taotluse esitamise ajal, kui liikuvus teise liikmesriiki on selles etapis juba kavandatud, või
- b) pärast teadlase lubamist esimesse liikmesriiki, niipea kui on teada kavandatav liikuvus teise liikmesriiki.

3. Kui teavitamine on toimunud kooskõlas lõike 2 punktiga a ja teine liikmesriik ei ole esitanud esimesele liikmesriigile vastuväiteid kooskõlas lõikega 7, võib teadlase liikumine teise liikmesriiki toimuda mis tahes hetkel loa kehtivusaja jooksul.

4. Kui teavitamine on toimunud kooskõlas lõike 2 punktiga b, võib liikuvuse algatada kohe pärast teise liikmesriigi teavitamist või hiljem mis tahes hetkel loa kehtivusaja jooksul.

5. Teavitamine hõlmab kehtivat reisidokumenti, nagu on sätestatud artikli 7 lõike 1 punktis a, ja esimese liikmesriigi väljastatud kehtivat luba, mis katab liikuvuse perioodi.

6. Teine liikmesriik võib nõuda, et teavitamine hõlmaks järgmiste dokumentide ja teabe edastamist:

- a) võõrustamisleping esimeses liikmesriigis, nagu on osutatud artiklis 10, või kui teine liikmesriik seda nõuab, teise liikmesriigi teadusasutusega sõlmitud võõrustamisleping;
- b) liikuvuse kavandatav kestus ja kuupäevad, kui neid ei ole võõrustamislepingus täpsustatud;
- c) tõend, mille kohaselt teadlasel on tervisekindlustus, mis katab kõiki riske, mis on tavaliselt kaetud asjaomase liikmesriigi kodanike puhul, nagu on sätestatud artikli 7 lõike 1 punktis c;
- d) tõend, mille kohaselt tema riigis viibimise ajal on teadlasel piisavad vahendid elamiseks ilma liikmesriigi sotsiaalabisüsteemi kasutamata, nagu on sätestatud artikli 7 lõike 1 punktis e, ning piisavad vahendid, et katta oma esimesse liikmesriiki tagasisõidukulud artikli 32 lõike 4 punktis b osutatud juhtudel.

Teine liikmesriik võib nõuda, et teavitaja esitaks enne liikuvuse algust asjaomase teadlase aadressi teise liikmesriigi territooriumil.

Teine liikmesriik võib nõuda, et teavitaja esitaks dokumendid kõnealuse liikmesriigi ametlikus keeles või kõnealuse liikmesriigi poolt määratud mõnes muus liidu ametlikus keeles.

7. Lõikes 2 osutatud teavituse alusel võib teine liikmesriik 30 päeva jooksul pärast täieliku teavituse kättesaamist esitada vastuväiteid teadlase liikumise suhtes tema territooriumile, kui

- a) lõikes 5, või kui see on kohaldatav, lõikes 6 sätestatud tingimused ei ole täidetud;
- b) kohaldatakse ühte artikli 20 lõike 1 punktis b või c või nimetatud artikli lõikes 2 sätestatud taotluse tagasilükkamise alustest;
- c) lõikes 1 osutatud maksimaalne riigis viibimise kestus on saavutatud.

8. Teadlastel, keda peetakse ohtlikuks avalikule korrale, avalikule julgeolekule või rahvatervisele, ei lubata teise liikmesriigi territooriumile siseneda ega seal viibida.

9. Teise liikmesriigi pädevad asutused teavitavad viivitamata esimese liikmesriigi pädevaid asutusi ja teavitajat kirjalikult oma vastuväidetest liikuvusele. Kui teine liikmesriik on liikuvusele vastu kooskõlas lõikega 7 ja liikuvus ei ole veel toimunud, ei lubata teadlasel sooritada osa teadustegevusest teise liikmesriigi teadusasutuses. Kui liikuvus on juba aset leidnud, kohaldatakse artikli 32 lõiget 4.

10. Kui vastuväidete esitamise aeg on lõppenud, võib teine liikmesriik väljastada teadlasele dokumendi, mis kinnitab, et tal on õigus viibida kõnealuse riigi territooriumil ja kasutada käesolevast direktiivist tulenevaid õigusi.

Artikkel 29

Teadlaste pikaajaline liikuvus

1. Seoses teadlastega, kellel on esimese liikmesriigi väljastatud kehtiv luba ja kes kavatsevad viibida ühes või mitmes teises liikmesriigis, et sooritada seal osa oma teadustegevusest mis tahes teadusasutuses pikemalt kui 180 päeva liikmesriigi kohta, tegutseb teine liikmesriik järgmiselt:

- a) kohaldab artiklit 28 ning lubab teadlasel viibida oma territooriumil esimese liikmesriigi väljastatud loa alusel ja selle kehtivusaja jooksul või
- b) kohaldab lõigetes 2–7 sätestatud menetlust.

Teine liikmesriik võib määrata kindlaks teadlase pikaajalise liikuvuse maksimaalse ajavahemiku, mis ei ole lühem kui 360 päeva.

2. Pikaajalise liikuvuse taotluse esitamise korral

- a) võib teine liikmesriik nõuda teadlaselt või esimese liikmesriigi või teise liikmesriigi teadusasutusest, et ta edastaks järgmised dokumendid:
 - i) kehtiv reisidokument, nagu on sätestatud artikli 7 lõike 1 punktis a, ja esimese liikmesriigi väljastatud kehtiv luba;
 - ii) tõend, mille kohaselt teadlasel on tervisekindlustus, mis katab kõiki riske, mis on tavaliselt kaetud asjaomase liikmesriigi kodanike puhul, nagu on sätestatud artikli 7 lõike 1 punktis c;
 - iii) tõend, mille kohaselt teadlase riigis viibimise ajal on tal piisavad vahendid elamiskulude katmiseks ilma liikmesriigi sotsiaalabisüsteemi kasutamata, nagu on sätestatud artikli 7 lõike 1 punktis e, ning piisavad vahendid, et katta esimesse liikmesriiki tagasisõidukulud artikli 32 lõike 4 punktis b osutatud juhtudel;
 - iv) võõrustamisleping esimeses liikmesriigis, nagu on osutatud artiklis 10, või kui teine liikmesriik seda nõuab, teise liikmesriigi teadusasutusega sõlmitud võõrustamisleping;
 - v) liikuvuse kavandatav kestus ja kuupäevad, kui neid ei ole taotleja esitatud dokumentides täpsustatud.

Teine liikmesriik võib nõuda, et taotleja esitaks asjaomase teadlase aadressi tema territooriumil. Kui teise liikmesriigi õigus näeb ette, et taotluse esitamise ajal tuleb märkida aadress, aga asjaomane teadlane veel ei tea oma tulevast aadressi, peab kõnealune liikmesriik piisavaks ajutist aadressi. Sellisel juhul esitab teadlane oma alalise aadressi hiljemalt pikaajalise liikuvuse loa väljastamise ajal.

Teine liikmesriik võib nõuda, et taotleja esitaks dokumendid kõnealuse liikmesriigi ametlikus keeles või kõnealuse liikmesriigi poolt määratud mõnes muus liidu ametlikus keeles;

- b) teine liikmesriik võtab vastu pikaajalise liikuvuse taotlust käsitleva otsuse ja teavitab taotlejat sellest otsusest kirjalikult nii kiiresti kui võimalik, aga mitte hiljem kui 90 päeva pärast täieliku taotluse esitamist teise liikmesriigi pädevatele asutustele;
- c) taotluse esitamiseks ei pea teadlane liikmesriikide territooriumilt lahkuma ja temalt ei nõuta viisat;

- d) teadlasel lubatakse sooritada osa oma teadustegevusest teise liikmesriigi teadusasutuses, kuni pädevad asutused on võtnud vastu pikaajalist liikuvust käsitleva otsuse, tingimusel et
- i) artikli 28 lõikes 1 osutatud ajavahemik ja esimese liikmesriigi väljastatud loa kehtivusaeg ei ole lõppenud ning
 - ii) teisele liikmesriigile on, kui ta seda nõuab, esitatud täielik taotlus vähemalt 30 päeva enne teadlase pikaajalise liikuvuse algust;
- e) pikaajalise liikuvuse loa taotlust ei või esitada samal ajal lühiajalise liikuvuse teavitusega. Kui vajadus pikaajalise liikuvuse järele tekib pärast seda, kui teadlase lühiajaline liikuvus on alanud, võib teine liikmesriik nõuda, et pikaajalise liikuvuse taotlus esitataks vähemalt 30 päeva enne lühiajalise liikuvuse lõppemist.
3. Teine liikmesriik võib pikaajalise liikuvuse taotluse tagasi lükata, kui
- a) lõike 2 punktis a sätestatud tingimused ei ole täidetud;
 - b) kohaldatakse ühte artiklis 20 sätestatud taotluse tagasilükkamise alustest, välja arvatud kõnealuse artikli lõike 1 punkt a;
 - c) teadlasele esimese liikmesriigi väljastatud loa kehtivusaeg lõppeb menetluse ajal või
 - d) kui see on kohaldatav, on saavutatud lõike 1 teises lõigus kindlaks määratud maksimaalne riigis viibimise kestus.
4. Teadlastel, keda peetakse ohtlikuks avalikule korrale, avalikule julgeolekule või rahvatervisele, ei lubata teise liikmesriigi territooriumile siseneda ega seal viibida.
5. Kui teine liikmesriik teeb käesoleva artikli lõikes 2 osutatud pikaajalise liikuvuse taotluse kohta positiivse otsuse, väljastatakse teadlasele luba kooskõlas artikli 17 lõikega 4. Pikaajalise liikuvuse loa väljastamise korral teavitab teine liikmesriik esimese liikmesriigi pädevaid asutusi.
6. Teine liikmesriik võib pikaajalise liikuvuse loa kehtetuks tunnistada, kui
- a) käesoleva artikli lõike 2 punktis a või lõikes 4 sätestatud tingimused ei ole või ei ole enam täidetud või
 - b) kohaldatakse ühte artiklis 21 sätestatud loa kehtetuks tunnistamise alustest, välja arvatud kõnealuse artikli lõike 1 punkt a, lõike 2 punkt f ning lõiked 3, 5 ja 6.
7. Kui liikmesriik võtab vastu otsuse pikaajalise liikuvuse kohta, kohaldatakse vastavalt artikli 34 lõikeid 2–5.

Artikkel 30

Teadlaste pereliikmete liikuvus

1. Esimese liikmesriigi väljastatud kehtivat elamislooma omava teadlase pereliikmetel lubatakse teadlasega kaasaminemiseks siseneda ühte või mitmesse teise liikmesriiki ja seal viibida.
2. Kui teine liikmesriik kohaldab artikli 28 lõikes 2 osutatud teavitamismenetlust, nõuab ta järgmiste dokumentide ja teabe edastamist:
- a) artikli 28 lõike 5 ja lõike 6 punktides b, c ja d nõutud dokumendid ja teave seoses teadlasega kaasas olevate pereliikmetega;
 - b) tõend, mille kohaselt pereliige on elanud teadlase pereliikmena esimeses liikmesriigis vastavalt artiklile 26.

Teine liikmesriik võib nõuda, et teavitaja esitaks dokumendid kõnealuse liikmesriigi ametlikus keeles või kõnealuse liikmesriigi poolt määratud mõnes muus liidu ametlikus keeles.

Teine liikmesriik võib esitada vastuväiteid pereliikme liikumise suhtes tema territooriumile, kui esimeses lõigus sätestatud tingimused ei ole täidetud. Kõnealuste pereliikmete suhtes kohaldatakse vastavalt artikli 28 lõike 7 punkte b ja c ning lõiget 9.

3. Kui teine liikmesriik kohaldab artikli 29 lõike 1 punktis b osutatud menetlust, esitavad teadlane või teadlase pereliikmed taotluse teise liikmesriigi pädevatele asutustele. Teine liikmesriik nõuab, et taotleja edastaks seoses pereliikmetega järgmised dokumendid ja teabe:

- a) artikli 29 lõike 2 punkti a alapunktides i, ii, iii ja v nõutud dokumendid ja teave seoses teadlasega kaasas olevate pereliikmetega;
- b) tõend, mille kohaselt pereliige on elanud teadlase pereliikmena esimeses liikmesriigis vastavalt artiklile 26.

Teine liikmesriik võib nõuda, et taotleja esitaks dokumendid kõnealuse liikmesriigi ametlikus keeles või kõnealuse liikmesriigi poolt määratud mõnes muus liidu ametlikus keeles.

Teine liikmesriik võib pereliikme taotluse seoses liikuvusega tema territooriumile tagasi lükata, kui esimeses lõigus sätestatud tingimused ei ole täidetud. Kõnealuste pereliikmete suhtes kohaldatakse vastavalt artikli 29 lõike 2 punkte b ja c, lõike 3 punkte b, c ja d, lõiget 5, lõike 6 punkti b ning lõiget 7.

Pereliikmete pikaajalise liikuvuse loa kehtivus lõpeb üldjuhul teise liikmesriigi väljastatud teadlase loa kehtivuse lõppemise kuupäeval.

Teadlasega koos riiki lubatud pereliikmete pikaajalise liikuvuse load võidakse tunnistada kehtetuks või nende pikendamise keelduda juhul, kui asjaomase teadlase pikaajalise liikuvuse luba tunnistatakse kehtetuks või selle pikendamisest keeldutakse ning kui pereliikmetel ei ole iseseisvat elamisloa.

4. Pereliikmetel, keda peetakse ohtlikuks avalikule korrale, avalikule julgeolekule või rahvatervisele, ei lubata teise liikmesriigi territooriumile siseneda ega seal viibida.

Artikkel 31

Üliõpilaste liikuvus

1. Üliõpilastel, kellel on esimese liikmesriigi väljastatud kehtiv luba ja kelle suhtes kehtivad liikuvuse meetmeid sisaldavad liidu või mitmepoolsed programmid või kahe või enama kõrgkooli vaheline leping, lubatakse siseneda ühte või mitmesse liikmesriiki ja seal viibida, et sooritada sealses kõrgkoolis osa oma õpingutest kuni 360 päeva jooksul liikmesriigi kohta, võttes arvesse lõigetes 2–10 sätestatud tingimusi.

Üliõpilane, kelle suhtes ei kehti liikuvuse meetmeid sisaldavad liidu või mitmepoolsed programmid või kahe või enama kõrgkooli vaheline leping, esitab taotluse teise liikmesriiki sisenemiseks ja seal viibimiseks, et sooritada sealses kõrgkoolis osa õpingutest kooskõlas artiklitega 7 ja 11.

2. Teine liikmesriik võib nõuda, et esimese või teise liikmesriigi kõrgkool või üliõpilane teavitaksid esimese ja teise liikmesriigi pädevaid asutusi üliõpilase kavatsusest sooritada osa õpingutest teise liikmesriigi kõrgkoolis.

Sellistel juhtudel näeb teine liikmesriik ette, et teavitamine võib toimuda

- a) esimeses liikmesriigis taotluse esitamise ajal, kui liikuvus teise liikmesriiki on selles etapis juba kavandatud, või
- b) pärast üliõpilase lubamist esimesse liikmesriiki, niipea kui on teada kavandatav liikuvus teise liikmesriiki.

3. Kui teavitamine on toimunud kooskõlas lõike 2 punktiga a ja teine liikmesriik ei ole esitanud esimesele liikmesriigile vastuväiteid kooskõlas lõikega 7, võib üliõpilase liikumine teise liikmesriiki toimuda mis tahes hetkel loa kehtivusaja jooksul.

4. Kui teavitamine on toimunud kooskõlas lõike 2 punktiga b ja teine liikmesriik ei ole esitanud esimesele liikmesriigile kirjalikke vastuväiteid üliõpilase liikuvusele kooskõlas lõigetega 7 ja 9, loetakse liikuvus heakskiidetuks ning liikumine teise liikmesriiki võib toimuda.

5. Teavitus hõlmab kehtivat reisidokumenti, nagu on sätestatud artikli 7 lõike 1 punktis a, ja esimese liikmesriigi väljastatud kehtivat luba, mis katab kogu liikuvuse perioodi.

6. Teine liikmesriik võib nõuda, et teavitamine hõlmaks järgmiste dokumentide ja teabe edastamist:

- a) tõend selle kohta, et üliõpilane sooritab osa õpingutest teises liikmesriigis liikuvuse meetmeid sisaldava liidu või mitmepoolse programmi või kahe või enama kõrgkooli vahelise lepingu raames, ning tõend selle kohta, et teise liikmesriigi kõrgkool on üliõpilase vastu võtnud;
- b) liikuvuse kavandatav kestus ja kuupäevad, kui neid ei ole vastavalt punktile a täpsustatud;
- c) tõend selle kohta, et üliõpilasel on tervisekindlustus, mis katab kõiki riske, mis on tavaliselt kaetud asjaomase liikmesriigi kodanike puhul, nagu on sätestatud artikli 7 lõike 1 punktis c;
- d) tõend selle kohta, et riigis viibimise ajal on üliõpilasel piisavad vahendid elamiskulude katmiseks ilma liikmesriigi sotsiaalsüsteemi kasutamata, nagu on sätestatud artikli 7 lõike 1 punktis e, ning piisavad vahendid, et katta õppekulud ning esimesse liikmesriiki tagasisõidukulud artikli 32 lõike 4 punktis b osutatud juhtudel;
- e) tõend selle kohta, et juhul kui need on kohaldatavad, on kõrgkooli nõutavad tasud makstud.

Teine liikmesriik võib nõuda, et teavitaja esitaks enne liikuvuse algust asjaomase üliõpilase aadressi teise liikmesriigi territooriumil.

Teine liikmesriik võib nõuda, et teavitaja esitaks dokumendid kõnealuse liikmesriigi ametlikus keeles või kõnealuse liikmesriigi poolt määratud mõnes muus liidu ametlikus keeles.

7. Lõikes 2 osutatud teavituse alusel võib teine liikmesriik 30 päeva jooksul pärast täieliku teavituse kättesaamist esitada vastuväiteid üliõpilase liikumise suhtes tema territooriumile, kui

- a) lõikes 5 või 6 sätestatud tingimused ei ole täidetud;
- b) kohaldatakse ühte artikli 20 lõike 1 punktis b või c või nimetatud artikli lõikes 2 sätestatud taotluse tagasilükkamise alustest;
- c) lõikes 1 osutatud maksimaalne riigis viibimise kestus on saavutatud.

8. Üliõpilastel, keda peetakse ohtlikuks avalikule korrale, avalikule julgeolekule või rahvatervisele, ei lubata teise liikmesriigi territooriumile siseneda ega seal viibida.

9. Teise liikmesriigi pädevad asutused teavitavad viivitamata esimese liikmesriigi pädevaid asutusi ja teavitajat kirjalikult oma vastuväidetest liikuvusele. Kui teine liikmesriik on liikuvusele vastu kooskõlas lõikega 7, ei lubata üliõpilasel sooritada osa õpingutest teise liikmesriigi kõrgkoolis.

10. Kui vastuväidete esitamise aeg on lõppenud, võib teine liikmesriik väljastada üliõpilasele dokumendi, mis kinnitab, et tal on õigus viibida kõnealuse riigi territooriumil ja kasutada käesolevast direktiivist tulenevaid õigusi.

Artikkel 32

Tagatised ja karistused liikuvuse puhul

1. Kui loa teadustegevuse või õpingute eesmärgil on väljastanud sellise liikmesriigi pädevad asutused, kes ei kohalda Schengeni *acquis*'d täielikult, ning teadlane või üliõpilane ületab liikuvuse raames teise liikmesriiki sisenemiseks välispiiri, võivad teise liikmesriigi pädevad asutused nõuda liikuvuse tõendina esimese liikmesriigi väljastatud kehtivat luba ning

- a) teavituse koopiat kooskõlas artikli 28 lõikega 2 või artikli 31 lõikega 2 või
- b) kui teine liikmesriik lubab liikuvust ilma teavituseta, tõendit selle kohta, et üliõpilane sooritab osa õpingutest teises liikmesriigis liikuvuse meetmeid sisaldava liidu või mitmepoolse programmi või kahe või enama kõrgkooli vahelise lepingu raames, või teadlaste puhul koopiat võõrustamislepingust, kus täpsustatakse teadlaste liikuvuse üksikasjad, või kui liikuvuse üksikasjad ei ole võõrustamislepingus täpsustatud, kirja teise liikmesriigi teadusasutuselt, kus täpsustatakse vähemalt ELI-sisese liikuvuse kestus ja teise liikmesriigi teadusasutuse asukoht.

Teadlase pereliikmete puhul võivad teise liikmesriigi pädevad asutused nõuda liikuvuse tõendina esimese liikmesriigi väljastatud kehtivat luba ja teavituse koopiat kooskõlas artikli 30 lõikega 2 või tõendit selle kohta, et nad on teadlasega koos.

2. Kui esimese liikmesriigi pädevad asutused tunnistavad loa kehtetuks, teavitavad nad, kui see on kohaldatav, viivitamata teise liikmesriigi asutusi.
3. Teine liikmesriik võib nõuda, et teise liikmesriigi vastuvõttev üksus või teadlane või üliõpilane teavitaks teda igast muudatusest, mis mõjutab tingimusi, mille alusel liikuvust lubati.
4. Kui teadlane (ja kui see on kohaldatav, tema pereliikmed) või üliõpilane ei vasta enam liikuvuse tingimustele,
 - a) võib teine liikmesriik nõuda, et teadlane (ja kui see on kohaldatav, tema pereliikmed) või üliõpilane lõpetaks viivitamata igasuguse tegevuse ja lahkuks tema territooriumilt;
 - b) esimene liikmesriik lubab teise liikmesriigi taotluse korral teadlasel (ja kui see on kohaldatav, tema pereliikmetel) või üliõpilasel ilma formaalsusteta ja viivitamata riiki naasta. Seda kohaldatakse ka juhul, kui esimese liikmesriigi väljastatud loa kehtivusaeg on lõppenud või luba on tunnistatud kehtetuks teises liikmesriigis aset leidnud liikuvuse ajal.
5. Kui teadlane või tema pereliikmed või üliõpilane ületab Schengeni *acquis*'d täielikult kohaldava liikmesriigi välispiiri, teeb see liikmesriik Schengeni infosüsteemis tema kohta päringu. Kõnealune liikmesriik keeldub riiki lubamast isikuid, kelle kohta on Schengeni infosüsteemi sisestatud hoiatusteade riiki sisenemise või riigis viibimise keelamise eesmärgil, või esitab vastuväiteid selliste isikute liikuvusele.

VII PEATÜKK

MENETLUS JA LÄBIPAISTVUS

Artikkel 33

Vastuvõtivate üksuste karistused

Liikmesriigid võivad näha ette karistused vastuvõtivate üksustele või artikliga 24 hõlmatud juhtudel tööandjatele, kes ei ole täitnud oma käesolevast direktiivist tulenevaid kohustusi. Kõnealused karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

Artikkel 34

Menetlustagatiseid ja läbipaistvus

1. Asjaomase liikmesriigi pädevad asutused võtavad vastu otsuse loa väljastamist või selle pikendamist käsitleva taotluse kohta ning teavitavad taotlejat otsusest kirjalikult kooskõlas liikmesriigi õiguses sätestatud teavitamismenetlusega niipea kui võimalik, kuid mitte hiljem kui 90 päeva jooksul alates täieliku taotluse esitamise kuupäevast.
2. Erandina käesoleva artikli lõikest 1, kui riiki lubamise menetlus on seotud heakskiidetud vastuvõtva üksusega, nagu on osutatud artiklites 9 ja 15, võetakse täielikku taotlust käsitlev otsus vastu nii kiiresti kui võimalik, kuid hiljemalt 60 päeva jooksul.
3. Kui taotlusega seoses esitatud teave või dokumendid on puudulikud, teatavad pädevad asutused taotlejale mõistliku aja jooksul, millist täiendavat teavet on vaja esitada ning määravad selle esitamiseks mõistliku tähtaja. Lõigetes 1 ja 2 osutatud tähtaja kulgemine peatatakse seniks, kuni pädevad asutused on nõutava täiendava teabe saanud. Kui täiendavat teavet või dokumente ei esitata määratud tähtjaks, võib taotluse tagasi lükata.
4. Taotluse läbivaatamata jätmise, tagasilükkamise või loa pikendamisest keeldumise otsuse põhjused esitatakse taotlejale kirjalikult. Loa kehtetuks tunnistamise otsuse põhjused esitatakse kolmanda riigi kodanikule kirjalikult. Loa kehtetuks tunnistamise otsuse põhjused võidakse esitada kirjalikult ka vastuvõtvale üksusele.

5. Otsust, millega jäetakse loa taotlus läbi vaatamata, lükatakse see tagasi, keeldutakse luba pikendamast või tunnistatakse luba kehtetuks, on võimalik vaidlustada asjaomase liikmesriigi kohtus kooskõlas siseriikliku õigusega. Kirjalikus teates täpsustatakse kohus või haldusasutus, kuhu otsuse saab edasi kaevata, ja edasikaebuse esitamise tähtaeg.

Artikkel 35

Läbipaistvus ja teabele juurdepääs

Liikmesriigid teevad taotlejatele hõlpsasti kättesaadavaks teabe kõikide taotluse esitamiseks vajalike tõendavate dokumentide kohta ning riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste, sealhulgas käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate kolmandate riikide kodanike ja, kui see on asjakohane, nende pereliikmete õiguste, kohustuste ning menetlus-tagatiste kohta. See hõlmab, kui see on kohaldatav, igakuiste piisavate vahendite suurust, sealhulgas piisavaid vahendeid õppe- või praktikakulude katmiseks, ilma et see piiraks iga juhtumi eraldi läbivaatamist, ning kohaldatavaid tasusid.

Kõigi liikmesriikide pädevad asutused avaldavad käesoleva direktiivi kohaldamiseks heakskiidetud vastuvõtivate üksuste nimekirjad. Kui neid nimekirju on muudetud, avaldatakse selliste nimekirjade ajakohastatud versioonid nii kiiresti kui võimalik.

Artikkel 36

Tasud

Liikmesriigid võivad nõuda, et kolmandate riikide kodanikud, sealhulgas, kui see on kohaldatav, nende pereliikmed, või vastuvõtavad üksused maksaksid tasu teavituste ja taotluste käesoleva direktiivi kohase läbivaatamise eest. Sellise tasu suurus ei tohi olla ebaproportsionaalne ega ülemäärane.

VIII PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 37

Kontaktpunktide vaheline koostöö

1. Liikmesriigid nimetavad kontaktpunktid, kes teevad tõhusat koostööd ja vastutavad artiklite 28–32 rakendamiseks vajaliku teabe vastuvõtmise ja edastamise eest. Liikmesriigid eelistavad elektroonilist teabe vahetamist.
2. Iga liikmesriik teavitab teisi liikmesriike lõikes 1 osutatud riiklike kontaktpunktide kaudu järgmisest:
 - a) artiklites 28–31 osutatud liikuvusele kohaldatavad menetlused;
 - b) kas kõnealune liikmesriik lubab üliõpilasi ja teadlasi riiki ainult heakskiidetud teadusasutuste või kõrgkoolide kaudu;
 - c) liikuvuse meetmeid sisaldavad mitmepoolsed programmid ja lepingud kahe või enama kõrgkooli vahel.

*Artikkel 38***Statistilised andmed**

1. Liikmesriigid edastavad komisjonile statistilised andmed käesoleva direktiivi kohaldamiseks väljastatud lubade arvu ja artikli 28 lõike 2 või artikli 31 lõike 2 kohaselt saadud teavituste kohta, ning niivõrd kui see on võimalik, kolmandate riikide kodanike arvu kohta, kelle load on pikendatud või kehtetuks tunnistatud. Samal viisil esitatakse statistilised andmed riiki lubatud teadlaste pereliikmete kohta. Kõnealused statistilised andmed esitatakse kodakondsuse, ning kui see on võimalik, lubade kehtivusaja kaupa.
2. Lõikes 1 osutatud statistiliste andmete vaatlusperiood on üks kalendriaasta ning need edastatakse komisjonile kuue kuu jooksul pärast vaatlusaasta lõppu. Esimene vaatlusaasta on 2019.
3. Lõikes 1 osutatud statistilised andmed esitatakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 862/2007 ⁽¹⁾.

*Artikkel 39***Aruandlus**

Komisjon esitab korrapäraselt ja esimest korda 23. maiks 2023 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta liikmesriikides ning teeb vajaduse korral muudatusettepanekuid.

*Artikkel 40***Direktiivi ülevõtmine**

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 23. maiks 2018. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiividele käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi ja kõnealuse märkuse sõnastuse näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

*Artikkel 41***Kehtetuks tunnistamine**

Direktiivid 2004/114/EÜ ja 2005/71/EÜ tunnistatakse liikmesriikide suhtes, kelle jaoks käesolev direktiiv on siduv, kehtetuks alates 24. maist 2018, ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi seoses kõnealuste direktiivide liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtpäevadega, mis on esitatud käesoleva direktiivi I lisa B osas.

Liikmesriikide puhul, kelle jaoks käesolev direktiiv on siduv, käsitatakse viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile viidetena käesolevale direktiivile ning neid loetakse vastavalt II lisas esitatud vastavustabelitele.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määrus (EÜ) nr 862/2007, mis käsitleb ühenduse rände- ja rahvusvahelise kaitse statistikat ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 311/76 võõrtöötajaid käsitleva statistika koostamise kohta (ELT L 199, 31.7.2007, lk 23).

*Artikkel 42***Jõustumine**

Käesolev direktiiv jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

*Artikkel 43***Adressaadid**

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas aluslepingutega.

Strasbourg, 11. mai 2016

Euroopa Parlamendi nimel
president
M. SCHULZ

Nõukogu nimel
eesistuja
J. A. HENNIS-PLASSCHAERT

—

I LISA

A osa

Kehtetuks tunnistatud direktiivid

(osutatud artiklis 41)

Nõukogu direktiiv 2004/114/EÜ

(ELT L 375, 23.12.2004, lk 12)

Nõukogu direktiiv 2005/71/EÜ

(ELT L 289, 3.11.2005, lk 15)

B osa

Liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtpäevad ja kohaldamise alguskuupäevad

(osutatud artiklis 41)

Direktiiv	Ülevõtmise tähtpäev	Kohaldamise alguskuupäev
2004/114/EÜ	12.1.2007	
2005/71/EÜ	12.10.2007	

II LISA

Vastavustabelid

Direktiiv 2004/114/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 1 punkt a	Artikli 1 punkt a
Artikli 1 punkt b	—
—	Artikli 1 punkt b
Artikli 2 sissejuhatav osa	Artikli 3 sissejuhatav osa
Artikli 2 punkt a	Artikli 3 punkt 1
Artikli 2 punkt b	Artikli 3 punkt 3
Artikli 2 punkt c	Artikli 3 punkt 4
Artikli 2 punkt d	Artikli 3 punkt 5
—	Artikli 3 punkt 6
Artikli 2 punkt e	Artikli 3 punktid 11 ja 13
Artikli 2 punkt f	Artikli 3 punkt 7
Artikli 2 punkt g	Artikli 3 punkt 22
—	Artikli 3 punkt 8
—	Artikli 3 punkt 12
—	Artikli 3 punktid 14–21
—	Artikli 3 punktid 23 ja 24
Artikli 3 lõige 1	Artikli 2 lõige 1
Artikli 3 lõike 2 punktid a–d	Artikli 2 lõike 2 punktid a–d
Artikli 3 lõike 2 punkt e	—
—	Artikli 2 lõike 2 punktid e–g
Artikkel 4	Artikkel 4
Artikkel 5	Artikli 5 lõige 1
—	Artikli 5 lõiked 2 ja 3
—	Artikkel 6
Artikli 6 lõike 1 punktid a–c ja e	Artikli 7 lõike 1 punktid a–d
Artikli 6 lõike 1 punkt d	Artikli 7 lõige 6
Artikli 6 lõige 2	—
—	Artikli 7 lõiked 2 ja 3
Artikli 7 lõike 1 sissejuhatav osa	Artikli 11 lõike 1 sissejuhatav osa
Artikli 7 lõike 1 punkt a	Artikli 11 lõike 1 punkt a
Artikli 7 lõike 1 punkt b	Artikli 7 lõike 1 punkt e ja artikli 11 lõike 1 punkt d
Artikli 7 lõike 1 punkt c	Artikli 11 lõike 1 punkt c
Artikli 7 lõike 1 punkt d	Artikli 11 lõike 1 punkt b

Direktiiv 2004/114/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 7 lõige 2	Artikli 11 lõige 2
—	Artikli 11 lõige 3
Artikkel 8	Artikkel 31
Artikli 9 lõiked 1 ja 2	Artikli 12 lõiked 1 ja 2
Artikli 10 sissejuhatav osa	Artikli 13 lõike 1 sissejuhatav osa
Artikli 10 punkt a	Artikli 13 lõike 1 punkt a
—	Artikli 13 lõike 1 punkt b
Artikli 10 punkt b	Artikli 7 lõike 1 punkt e ja artikli 13 lõike 1 punkt c
Artikli 10 punkt c	Artikli 13 lõike 1 punkt d
—	Artikli 13 lõike 1 punktid e ja f
—	Artikli 13 lõiked 2–4
Artikli 11 sissejuhatav osa	Artikli 14 lõike 1 sissejuhatav osa
Artikli 11 punkt a	Artikli 14 lõige 2
Artikli 11 punkt b	Artikli 14 lõike 1 punkt a
—	Artikli 14 lõike 1 punkt b
Artikli 11 punkt c	Artikli 14 lõike 1 punkt c
Artikli 11 punkt d	Artikli 14 lõike 1 punkt d
Artikli 12 lõige 1	Artikli 18 lõige 2
Artikli 12 lõige 2	Artikli 21 lõike 2 punkt f
Artikkel 13	Artikli 18 lõige 4
Artikkel 14	Artikli 18 lõige 6
Artikkel 15	Artikli 18 lõige 7
—	Artikli 18 lõiked 3, 5, 8 ja 9
—	Artiklid 16, 17 ja 19
Artikli 16 lõige 1	Artikli 21 lõike 1 punktid a ja b
—	Artikli 21 lõike 1 punktid c ja d
Artikli 16 lõige 2	Artikli 21 lõige 4
—	Artikkel 21 lõike 2 punktid a–e
—	Artikli 21 lõige 3
—	Artikli 21 lõiked 5–7
—	Artikli 22 lõiked 3 ja 4
Artikli 17 lõike 1 esimese lõigu esimene lause	Artikli 24 lõige 1
Artikli 17 lõike 1 esimese lõigu teine lause	Artikli 24 lõige 3
Artikli 17 lõike 1 teine lõik	Artikli 24 lõige 2
Artikli 17 lõige 2	Artikli 24 lõige 3
Artikli 17 lõiked 3 ja 4	—
—	Artikkel 24
—	Artikkel 27

Direktiiv 2004/114/EÜ	Käesolev direktiiv
—	Artikkel 30
—	Artiklid 32 ja 33
Artikli 18 lõige 1	Artikli 34 lõige 1
—	Artikli 34 lõige 2
Artikli 18 lõiked 2, 3 ja 4	Artikli 34 lõiked 3, 4 ja 5
Artikkel 19	—
—	Artikli 35 esimene lõik
Artikkel 20	Artikkel 36
—	Artiklid 37 ja 38
Artikkel 21	Artikkel 39
Artiklid 22–25	—
—	Artiklid 40–42
Artikkel 26	Artikkel 43
—	I ja II lisa

Direktiiv 2005/71/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikkel 1	Artikli 1 punkt a
Artikli 2 sissejuhatav osa	Artikli 3 sissejuhatav osa
Artikli 2 punkt a	Artikli 3 punkt 1
Artikli 2 punkt b	Artikli 3 punkt 9
Artikli 2 punkt c	Artikli 3 punkt 10
Artikli 2 punkt d	Artikli 3 punkt 2
Artikli 2 punkt e	Artikli 3 punkt 22
Artikli 3 lõige 1	Artikli 2 lõige 1
Artikli 3 lõike 2 punkt a	Artikli 2 lõike 2 punkt a
Artikli 3 lõike 2 punkt b	—
Artikli 3 lõike 2 punkt c	Artikli 2 lõike 2 punkt b
Artikli 3 lõike 2 punkt d	—
Artikkel 4	Artikkel 4
Artikli 5 lõige 1	Artikli 9 lõige 1
Artikli 5 lõige 2	Artikli 9 lõige 2
Artikli 5 lõige 3	Artikli 8 lõige 2
Artikli 5 lõige 4	Artikli 10 lõige 7
Artikli 5 lõige 5	Artikli 35 teine lõik
Artikli 5 lõige 6	Artikli 9 lõige 3
Artikli 5 lõige 7	Artikli 10 lõige 8

Direktiiv 2005/71/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 6 lõige 1	Artikli 10 lõige 1
—	Artikli 10 lõige 2
Artikli 6 lõike 2 punkt a	Artikli 10 lõige 4
Artikli 6 lõike 2 punkt b	Artikli 7 lõike 1 punkt e
Artikli 6 lõike 2 punkt c	Artikli 7 lõike 1 punkt c
Artikli 6 lõike 2 punkt d	Artikli 10 lõige 3
Artikli 6 lõige 3	—
Artikli 6 lõiked 4 ja 5	Artikli 10 lõiked 5 ja 6
Artikli 7 lõike 1 punkt a	Artikli 7 lõike 1 punkt a
Artikli 7 lõike 1 punkt b	Artikli 8 lõige 1
Artikli 7 lõike 1 punkt c	Artikli 8 lõige 2
Artikli 7 lõike 1 punkt d	Artikli 7 lõige 6
Artikli 7 lõike 1 viimane lõik	—
Artikli 7 lõige 2	—
Artikli 7 lõige 3	Artikli 5 lõige 3
Artikkel 8	Artikli 18 lõige 1
Artikkel 9	Artikkel 26
Artikli 10 lõige 1	Artikli 21 lõike 1 punktid a, b ja d
Artikli 10 lõige 2	Artikli 21 lõige 4
Artikli 11 lõiked 1 ja 2	Artikkel 23
Artikkel 12	Artikli 22 lõiked 1 ja 2
Artikkel 13	Artiklid 28 ja 29
Artikli 14 lõige 1	Artikli 7 lõige 5
Artikli 14 lõiked 2 ja 3	Artikli 7 lõige 4
Artikli 14 lõige 4	Artikli 5 lõige 3
Artikli 15 lõige 1	Artikli 34 lõige 1
—	Artikli 34 lõige 2
Artikli 15 lõige 2	Artikli 34 lõige 3
Artikli 15 lõige 3	Artikli 34 lõige 4
Artikli 15 lõige 4	Artikli 34 lõige 5
Artikkel 16	Artikkel 39
Artiklid 17–20	—
Artikkel 21	Artikkel 43